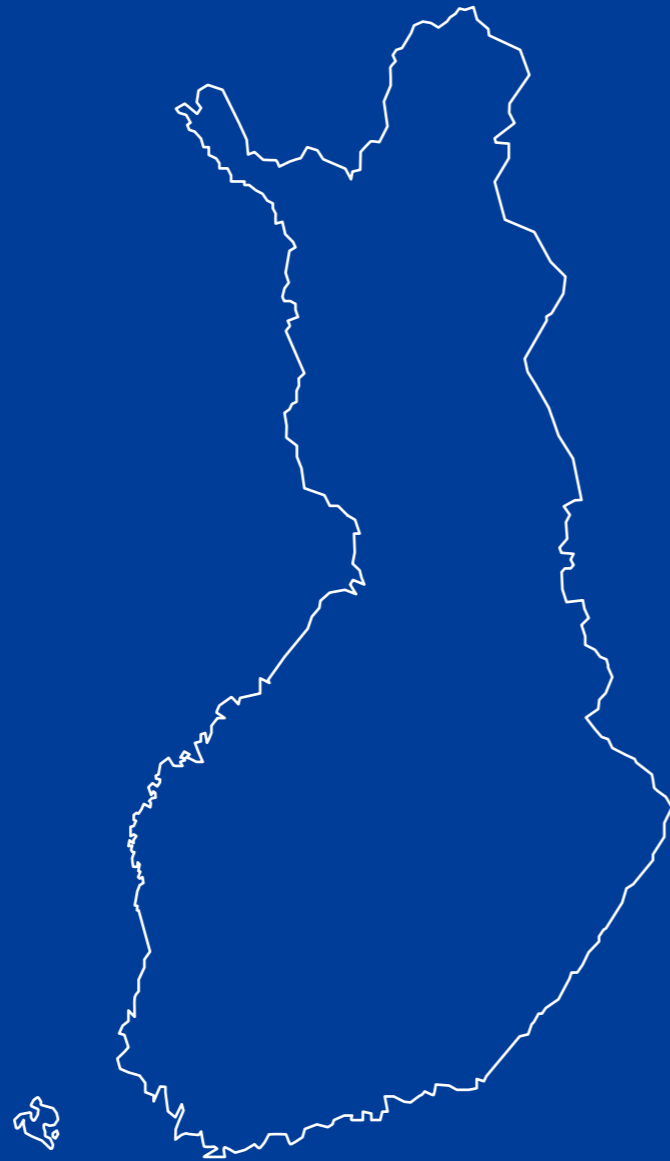

NATIONELL STRATEGI FÖR MARKNADSKONTROLL

Finland

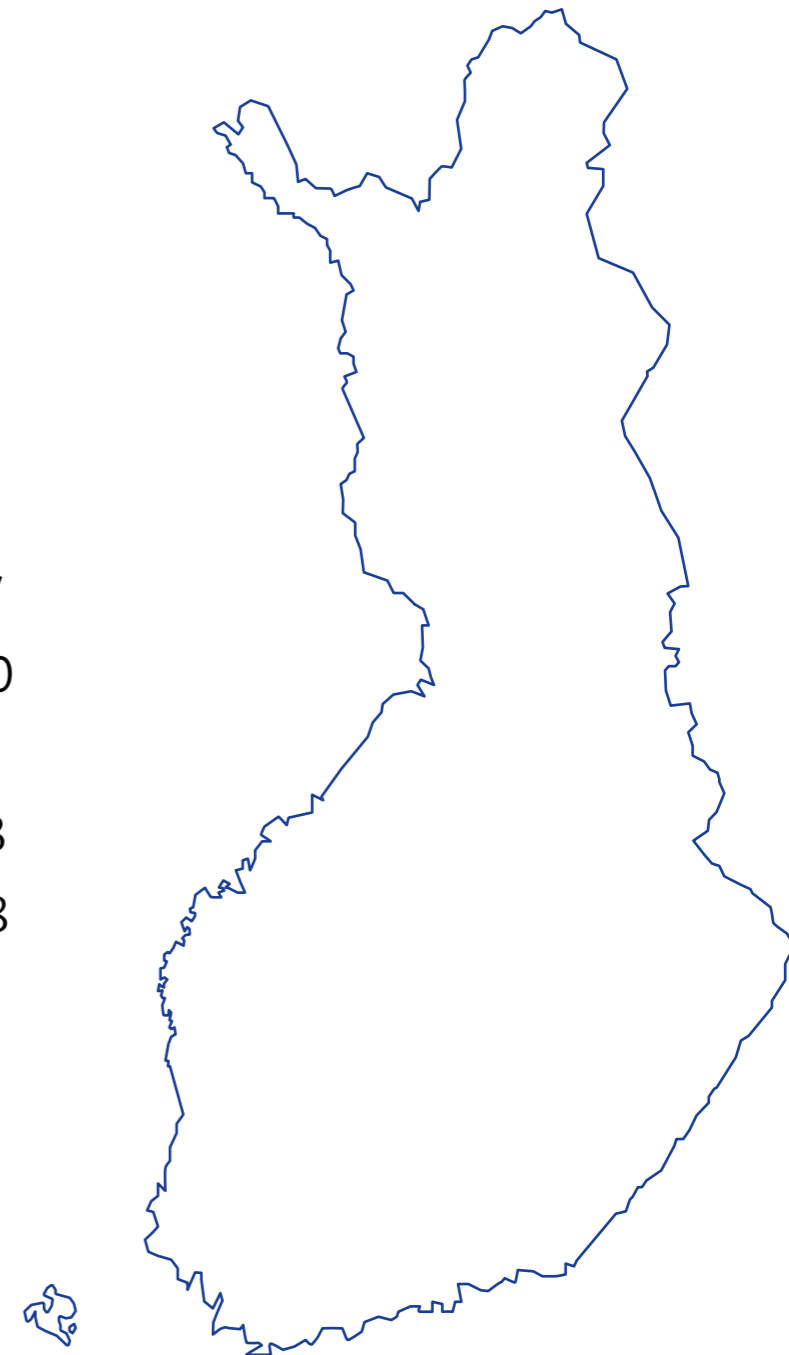
2022–2025

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. En omvärld i förändring.....	6
2. Vision, mission och värden för Finlands marknads kontroll	11
3. Strategiska val	13
4. Fokusområden för marknads kontrollen i Finland	17
5. Utvärdering av strategin	20
Bilaga 1 – Marknads kontrollen i Finland	21
Bilaga 2 – Produktsektorer.....	33
Bilaga 3 – Kontaktinformation till marknads kontrollmyndigheterna	38

Inledning

Syftet med de riktlinjer och val som fastställs i Finlands nationella strategi för marknadskontroll är att säkerställa ett konsekvent, övergripande och samlat tillvägagångssätt för marknadskontroll av produkter samt för tillämpningen av unionens harmoniseringslagstiftning som gäller produkter i Finland. I strategin definieras allmänna riktlinjer för marknadskontrollen och prioriteringarna i Finland, för att de uppställda målen för marknadskontrollen ska nås och för att optimera kontrollen samt effektiviteten och genomslaget av de tillgängliga kontrollresurserna. Strategin omfattar marknadskontroll för produkter på vilka tillämpas unionens harmoniserade lagstiftning som finns i bilaga I till förordningen om marknadskontroll och överensstämmelse för

produkter (EU) 2019/1020¹ (nedan marknadskontrollförordningen). Dessutom tillämpas strategin på marknadskontroll inom vissa andra produktsektorer som inte ingår i marknadskontrollförordningens tillämpningsområde (Bilaga 2). Finlands strategi för marknadskontroll gäller inte livsmedelskedjan² eller läkemedel.

Finlands nationella marknadskontrollmyndigheter beaktar i den sektorvisa marknadskontrollen i tillämpliga delar de allmänna riktlinjer som styrks i denna strategi för marknadskontrollen.³ Strategin för marknadskontroll ska också beaktas i de produktsektorspecifika tillsynsplanerna som marknadskontrollmyndigheterna upprättar.⁴

Enligt marknadskontrollförordningen ska medlemsstaterna anordna och genomföra **marknadskontroll** inom sitt eget område. Syftet med marknadskontrollen är att säkerställa att de produkter som släppts ut (eller tagits i bruk) på unionens marknad uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen och på så vis skydda allmänintressen såsom säkerheten och hälsan hos konsumenter, arbetstaggare, och övriga slutanvändare samt miljön.

Dessutom vill man genom marknadskontroll bidra till en sund konkurrens och således upprätthålla en likställd operativ miljö för ekonomiska aktörer.

Marknadskontrollen täcker marknadskontrollmyndigheternas totala verksamhet och de åtgärder som syftar till att säkerställa att de produkter som har släppts på unionens marknad uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen.

Varje medlemsstat ska inom sitt territorium utse en eller flera marknadskontrollmyndigheter. En medlemsstat ska underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna om sina marknadskontrollmyndigheter och behörighetsområdena för var och en av dessa myndigheter.

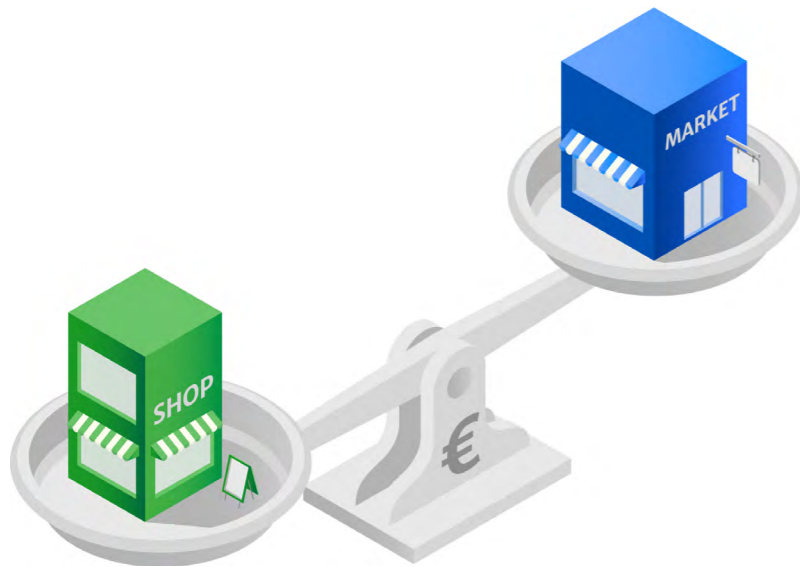
¹Europaparlamentets och Europarådets förordning (EU) 2019/1020, av den 20 juni 2019, om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (EUT L 169, 25.6.2019, s. 1).

²Livsmedelskedjan omfattar följande sektorer: livsmedel och foder, kontaktmaterial för livsmedel, avsiktlig spridning av genetiskt modifierade organismer i miljön för tillverkning av livsmedel och foder, djurens hälsa, djurens välbefinnande och biprodukter av djur, växthälsa och växtskyddsmedel, ekologisk produktion och namnskyddsfrågor. Om marknadstillsyn av livsmedelskedjan föreskrivs i förordningen (EU) 2017/625.

³Eftersom Finlands strategi för marknadskontroll är en horisontell handling som berör över 40 produktsektorer, kan den inte beaktas som sådan inom marknadskontrollen i varje sektor. Till exempel ifråga om tobaksprodukter kan man inte följa de riktlinjer som gäller för webbhandel, eftersom det inte är tillåtet att sälja tobaksprodukter på webben. Därför beaktade marknadstillsynsmyndigheterna den nationella strategin för marknadskontroll i tillämpliga delar i sin marknadstillsyn i varje sektor.

⁴7 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) förpliktigar marknadstillsynsmyndigheterna att upprätta en tillsynsplan för marknadskontrollen av de produkter som hör till dess tillämpningsområde, och i den ska beaktas den nationella strategin för marknadskontroll.

Ett viktigt mål i den nationella strategin för marknads kontroll är att skapa en tydlig ram för hur marknads kontrollmyndigheterna bäst kan svara på de utmaningar som en omvärld i snabb förändring ställer på produktmarknaden och ekonomiska aktörer samt på säkerställande av att produkterna uppfyller kraven. Dessutom har man som mål att göra kontrollpraxis enhetligare mellan olika myndigheter och produktsektorer samt öka samarbetet mellan marknads kontrollmyndigheterna.

Finlands strategi för marknads kontroll är i kraft 16.7.2022–31.12.2025. Om omvärlden förändras väldigt mycket under giltighetstiden för strategin för marknads kontroll kan strategin revideras på nationell nivå och den kan uppdateras vid behov. Strategin för marknads kontroll har upprättats på ett sådant sätt att det är möjligt att regelbundet granska, utvärdera och omprioritera strategin, för att marknads kontrollmyndigheterna på ett flexibelt och smidigt sätt ska kunna anpassa sig och reagera på en omvärld i förändring samt på behoven på marknaden och hos intressegrupperna.

Den nationella strategin för marknads kontroll har upprättats med stöd av artikel 13 i marknads kontrollförordningen.⁵ Strategin för marknads kontroll har upprättats av kontaktpunkten för marknads kontroll i Finland (Fipoint)⁶ i samarbete med arbetsgruppen för den nationella marknads kontrollen⁷.

⁵Enligt artikel 13 i marknads kontrollförordningen ska varje medlemsstat upprätta en omfattande nationell strategi för marknads kontroll åtminstone vart fjärde år. Den nationella strategin ska främja en konsekvent, övergripande och enhetlig marknads kontroll och övervakningen av verkställandet av unionens harmoniserade lagstiftning i medlemsstatens område.

⁶Med stöd av 10 artikel i marknads kontrollförordningen har grundats en kontaktpunkt för marknads kontroll (Single Liaison Office), som i Finland är placerad vid Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes).

⁷Med stöd av 4b § i lagen om marknads kontrollen av vissa produkter (1137/2016) har grundats en arbetsgrupp, som har representanter för de nationella marknads kontrollmyndigheterna som avses i marknads kontrollförordningen, Tullen som kontrollmyndighet för de yttre gränserna, NTM-centralen i Birkaland, Polisstyrelsen samt Konkurrens- och konsumentverket (KKV).

En omvärld i förändring

Omvärlden har vad gäller produktmarknaden och därmed marknadskontrollen genomgått stora förändringar under de senaste åren. Konsumenternas köpbeteende och handelssätten har förändrats på ett betydande sätt. Digitaliseringen och produktutvecklingen samt den teknik som finns i nya produkter har också förändrat produktmarknaden. Syftet med en genomgående förnyelse av den EU-reglering som gäller kraven på produkter är att svara på de utmaningar som en marknad i förändring, nya innovationer och betydande globala utmaningar (såsom klimatförändringen och geopolitisk osäkerhet) medför. Fastän de nämnda faktorerna kan bidra till ekonomisk tillväxt, medföra en större flexibilitet på marknaden och gynna ibruktagandet av nya produktinnovationer, kan de också medföra nya och betydande utmaningar för marknadskontrollen som gäller produkter. I detta kapitel behandlas några förändringsfaktorer som identifierats i omvärlden i anknytning till den nuvarande produktmarknaden, vilka kopplas särskilt till marknadskontroll för produkter samt deras säkerhet och överensstämmelse.

”Omvärlden har vad gäller produktmarknaden och därmed marknadskontrollen genomgått stora förändringar under de senaste åren. Konsumenternas köpbeteende och handelssätten har förändrats på ett betydande sätt.”

ÖKAD WEBBHANDEL

En allt större del av produktmarknaden finns nu på webben. Det har skett en kraftig ökning både i mängden företag som säljer produkter på webben, och konsumenter som köper produkter och övriga slutanvändare (såsom arbetsgivare). Olika webbutiker och marknadsplatser på webben tar i allt snabbare fartmarknadsandelar av traditionella fysiska butiker, eftersom de kan erbjuda ett stort sortiment till förmånligare priser och flexiblare än fysiska butiker. Ofta är det priset som är avgörande för det slutliga köpbeslutet, vilket kan bidra till att inköp ofta görs på webben på marknadsplatser som har väldigt låga priser, vilka ofta finns utanför EU i ett tredje land. På webben finns det ständigt ett utbud av produkter och i utbudet finns det nästan vad som helst. Också sådana produktkategorier, som tidigare köptes i traditionella fysiska butiker, kan numera köpas direkt på webben och med leverans direkt till hemmet. Den globala pandemin COVID-19 har också kraftigt förändrat människornas beteende när det gäller konsumtion och webbhandel. Människor har undvikit fysiska butiker och produkter har i mån av möjlighet köpts med leverans direkt till hemmet. Webbhandel är praktiken en del av vardagen för nästan alla finländare. Produkter som ofta köps på webben är till exempel kläder och skor, skönhetsprodukter, böcker, sport- och fritidsutrustning samt elektronik för hemmet.

Under den senaste tiden har man fäst allt mera uppmärksamhet vid vissa specifika problem med webbandel. De kraftigt ökade transportmängderna och förpackningarna i anknytning till leverans och retur av varor i webbutiker medför negativa effekter på miljön. Också många olika bedrägerier och andra problem i anknytning till webbhandel har ökat. När man köper något på webben ska man vara extra försiktig. Köparen kan till exempel ha svårt att ta reda på eller försäkra sig om att en produkt som säljs på webben uppfyller de lagstadgade kraven och om produkten är säker att använda. Särskilt när det gäller produkter som köps i webbutiker utanför EU kan det vara svårt att få det företag som sålt produkten att åtgärda fel. Dessutom kan bristfällig information om produkter i en webbutik eller produkter som inte levereras medföra utmaningar för myndigheterna gällande marknadskontrollen av de produkter som säljs i webbutiker.

NYA HANDELSPLATSER

Handeln på webben utvecklas och förändras i snabb takt, och utöver webbutikerna finns det också andra sätt att köpa och sälja. Vid sidan av traditionella webbutiker finns det nya handelsplatser, såsom webbauktioner, marknadsplatser på webben och aktörer som säljer produkter på sociala medier. Kanaler på sociala medier utvecklar nya funktioner för webbhandel. Olika digitala plattformar och plattformsekonomi kopplas till många företags verksamhet och framtida strategier. Nya marknadsplatser på sociala medier kan bli nästa viktiga kanal för elektronisk handel, vilket kan ta en stor andel av de traditionella webbhandelsplatserna.

Numera är det vanligt att företag som säljer produkter har både en fysisk butik och en webbutik, för de bildar en kompletterande helhet med båda handelsplatsernas goda sidor och man strävar efter att ge köparen en så bra och flexibel köppplevelse som möjligt. En webbutik är företagets virtuella showroom och marknadsföringskanal. I en fysisk butik kan man prova och testa produkter. En fysisk butik kan också fungera som ett lager för en webbutik.

Marknadskontrollen av produkter som säljs på nya handelsplatser kan medföra utmaningar, eftersom det kan vara svårt att identifiera en ansvarsfull aktör och spåra produkterna. Dessutom kan det vara svårt att få en marknadsplats på webben att åtgärda försäljning av produkter som inte uppfyller kraven eller att säkerställa att inte produkten börjar säljas på nytt om ett tag. Ansvarsföretagen kan geografiskt ligga utanför EU, vilket kan leda till problem till exempel om en kanal för kontakt saknas, om ingen svarar när man tar kontakt och om det inte finns ett gemensamt språk och om det finns brister i handelsförfaranden. Marknadskontrollen av produkter som säljs på olika webbplattformar, och är i gränssnittet för olika lagstiftning, kan medföra utmaningar på grund av olikheter i klassificeringen av produkter och tolkningen av lagstiftningen i olika medlemsstater. Ett exempel är olika produkter som innehåller cannabidiol (CBD), som i vissa medlemsstater klassificeras som läkemedel.

På grund av begränsningar i lagstiftningen kan aktörer utanför EU inte alltid genom åtgärder för marknads kontroll ställas till svars för produkter som de släppt ut på marknaden och som strider mot kraven, eftersom en nationell marknads kontrollmyndighet inte har behörigheter utanför det egna landets grän-

ser. På motsvarande sätt gäller EU:s konsumentskydd också köp i webbutiker utanför EU, om den är riktad till konsumenter i EU, men konsumenten kan ha svårt att försvara sina rättigheter om säljaren finns utanför EU.

DIGITALISERING

Digitalisering, det vill säga användning av digital teknik i apparater och tjänster, finns numera överallt. Digitalisering är inte längre en separat funktion, utan en väsentlig del av dagens processer och enheter. Många nya digitala lösningar har redan omvälvit flera funktioner och olika smarta produkter som är kopplade till webben kommer att öka ytterligare. Till exempel med sakernas internet (IoT) avses digitala lösningar med vilka enheter kan anslutas till internet. Via internet kan enheterna styras på distans eller så kan information som enheten genererat följas i realtid.

Fastän många utvecklingssteg som digitaliseringen medfört är fördelaktiga för användare, är digitaliseringen ofta ändå förknippad med kostnader och risker. Många nya produkter och applikationer som nyttjar digitaliseringens möjligheter har väckt frågor om öppna data, integritetsskydd och cybersäkerhet. Olika cyberattacker och kapning av digitala tjänster påverkar redan nu människors liv. Lagstiftningen ska förnyas så att den bättre beaktar faktorer som gäller digitalisering av produkter (till exempel förslaget till EU-förordning om artificiell intelligens) men å andra sidan kan också utmaningar uppstå till följd av eventuella motstridigheter mellan horisontella bestämmelser och produktsektorns egna bestämmelser.

Eftersom allt fler produkter digitaliseras medför detta utmaningar för marknadskontrollen, eftersom digitaliseringen kan orsaka nya slags oförutsedda risker och det kan vara svårt att testa produkter och bedöma om de uppfyller kraven. Observera också att när digitaliseringen ökar kan marknadskontrollmyndighetens verktyg och metoder förbättras. För marknadskontrollen har framtagits till exempel olika sökrobotar som på internet utifrån vissa kriterier söker produkter som inte uppfyller kraven eller som är farliga.

NYA EKONOMISKA AKTÖRER

Antalet ekonomiska aktörer som verkar inom en viss produktsektor kan stiga snabbt till följd av nya trender eller innovationer. Produkter som kan köpas snabbt och förmånligt samt webbutiker som enkelt kan grundas kan locka nya företagare att börja sälja produkter. Nya aktörer kan kanske inte alltid tillräcklig kunskap om de produkter som de säljer eller om sitt ansvar som ekonomiska aktörer. Ett exempel är företag som kom ut på marknaden under coronapandemin och sålde till exempel personlig skyddsutrustning eller desinficeringsprodukter som fungerar med UV-strålning. Det ökande informationsbehovet bland nya ekonomiska aktörer ökar också behovet av att ta fram nya lösningar för en effektivare myndighetsrådgivning gällande produkternas överensstämmelse och de ekonomiska aktörernas förpliktelser.

PRODUKTUTVECKLING OCH ALLT MER KOMPLICERADE PRODUKTER

Produktutveckling utförs ständigt, och nya produktmodeller förs ut på marknaden. Många produkter och apparater har numera en ganska kort livscykel. De mål som gäller en hållbar utveckling och strängare miljökrav styr emellertid utvecklingen till säkrare, mera långlivade produkter som kan repareras och återvinnas. En säker och hållbar produktdesign, där produktens hela livscykel beaktas, är en förutsättning för en fungerande cirkulär ekonomi.

Råämnen som används i produkterna och nya innovativa material och kemikalier tas också fram. Exempel på dessa är bland annat biomaterial, nanokompositer, elektromagnetiska material, fotoaktiverade material, utvecklade metallblandningar och kemikalier som uppstår in situ. Nya råämnen och material kan emellertid medföra utmaningar för marknadskontrollen. Till exempel användning av nanoteknik i kosmetika kan vara förknippad med okända risker, eftersom alla följder av ämnen i nanostorlek inte är kända. Dessutom kan trenden nya lättare material (såsom plaster, nano- och biokompositer) till exempel i fordon och eventuell blandningsskyldighet för plaster öka de skadliga ämnena i olika produkter (såsom bestående organiska föreningar, det vill säga POP-föreningar).

Allt mera komplicerade produkter kan leda till att den produkt som övervakas hör till tillämpningsområdet för flera bestämmelser, varvid det kan vara svårt att hitta en behörig myndighet, övervakningen kan vara splittrad och gränstorna mellan olika produktsektorer kan vara otydliga. Dessutom kan mark-

nadskontrollen av produkter i framtiden förutsätta att myndigheterna har sakkunskap inom flera olika branscher. Ett problem är också att lagstiftningen ändras långsamt i förhållande till produkternas nya egenskaper och funktioner. Dessutom finns det risk för att en viss produkt eller en apparat blir väldigt vanlig och detta har inte kunnat förutses vid beredningen av lagstiftningen. Den europeiska standardiseringen kan kanske inte hålla samma takt som den snabba produktutvecklingen.

STÖRNINGAR OCH UNDANTAGSFÖRHÅLLANDEN

Den globala COVID-19-pandemin visade att olika störningar och undantagsförhållanden kan påverka verksamheten hos myndigheter som övervakar produkter. Många nya produkter och helt nya aktörer kan komma ut på marknaden, vilket belastar produktövervakningen. Å andra sidan kan till exempel förändringar i säkerhetspolitiken och naturkatastrofer försvåra tillgången på produkter och råämnen, vilket kan gynna utvecklingen av nya ersättande material som kan användas i produkterna.

Myndigheterna ska förbereda sig för olika exceptionella förhållanden som kan uppstå snabbt, för att det ska finnas en beredskap för marknadskontroll i förhållanden som förändras. Resurserna ska vara tillräckliga och verksamheten tillförlitlig i eventuella förändrade förhållanden. Kommunikationen får en viktigare roll, eftersom myndigheterna alltid ska ge tillförlitlig information i rätt tid också i plötsliga exceptionella förhållanden, samt rätta felaktig information som eventuellt sprids uppsåtligt eller som rykten.

MILJÖMEDVETENHET

EU-kommissionens svar på de utmaningar som klimatförändringen medför är den europeiska gröna given (Green Deal⁸) och de åtgärds- och lagstiftningsförslag som hör till den. Den ökade miljöregleringen förpliktigar ekonomiska aktörer att beakta miljöfrågor, såsom bekämpande av klimatförändringen och övriga faktorer som anknyter till miljöskydd. I och med råämnesbristen och den cirkulära ekonomin kan nya råämnena i produkter leda till situationer där man inte identifierar alla risker med råämnena.

Själva miljöregleringen kan också driva tekniken till en utveckling som orsakar nya risker som inte längre omfattas av sektorbestämmelserna. Ett exempel är reglering som gäller F-gaser, som uppmuntrar till en övergång till kylmedel som är bättre för miljön, varav en del visserligen är antändbara eller kräver ett högt tryck, vilket ställer nya krav till exempel på arbetarsäkerhet.

Olika miljövärden och många orosämnen i anknytning till klimatförändringen har börjat påverka finländarnas köpbeteende och valet av varor. Miljömedvetenheten ökar snabbt, och de flesta företag, konsumenter och övriga slutanvändare anser att miljöhänsynen är väldigt viktig. Till exempel att välja miljöcertifierade produkter eller produkter som annars är tillverkade på ett hållbart sätt är ett medvetet

⁸Den europeiska gröna given: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sv

val. Så kallad grön målning av produkter kan emellertid vilseleda till att köpa en produkt som marknadsförs som miljövänlig, men kanske inte är det i verkligheten.

Ur ett miljöperspektiv är det emellertid viktigt att främja cirkulär ekonomi och en hållbar materialanvändning. För att främja den cirkulära ekonomin ska produkter och material som innehåller skadliga ämnen inte användas, så att människor och miljö inte utsätts för dem och de skadliga ämnena inte överförs till nya produkter. Ekonomiska aktörer ska ansvara för produktens livscykel, från tillverkning till avfallshandling i en så sluten krets som möjligt, för att inte slösa med naturresurser. Företag säljer allt oftare begagnade produkter vid sidan av nya. Mera komplicerade produkter och nya material medför utmaningar för en fungerande cirkulär ekonomi. Konsumenter och företag i olika faser av leveranskedjan ska erbjuda information om miljö- och produktsäkerhet, för att förebygga farosituationer under användningen, vid transporten eller när materialet hanteras i avfallsåtervinningen.

TILLSYNSMYNDIGHETERNAS RESURSER

I många produktsektorer är marknadskontrollens nuvarande resurser begränsade i relation till de lagstadgade förpliktelseerna. I fortsättningen är det viktigt att se till att det finns tillräckliga resurser för tillsynen av olika produktsektorer. Ofta behöver marknadskontrollmyndigheterna tillförlitliga testresultat om produkterna som stöd för sitt beslut. För testen krävs lämplig utrustning och experter som kan utföra tillförlitliga test. Produkterna kan också testas i en utomstående testanläggning, vilket kan bli mycket dyrt. Inom produktsektorer finns det inte alltid testningstjänster eller så kan de vara överbelastade till exempel till följd av lagändringar eller plötsliga förändringar på marknaden (till exempel COVID-19, Brexit).

Observera att det ständigt kommer nya krav på produkterna, vilket kräver ny kunskap och mera resurser i marknadskontrollen. Tillgängliga resurser för normal produkttillsyn, möjliggörande av samarbete, skapande och administration av olika program och databaser, deltagande i standardiseringsarbete för produkter samt anskaffande av de bakgrundsdocument som behövs (såsom de standarder som används i marknadskontroll av produkter) ska vara tillräckliga för att stöda en effektiv marknadskontroll som har genomslag.

KONSUMENTMEDVETENHET

Konsumenterna har fortfarande en uppfattning om att de flera produkter som säljs i fysiska butiker eller i webbutiker är förhandsgranskade eller godkända av myndigheter, men så är det inte. Konsumenterna kan också värdesätta olika saker när de gör inköp; för en är ett lågt pris det viktigaste när köpbeslut tas, en annan beaktar till exempel hållbarhetsaspekter och miljöfrågor.

Information om produkterna finns numera i många olika källor. All tillgänglig information är emellertid inte tillförlitlig, utan det kan förekomma försök till exempel försök att påverka konsumenterna genom att publicera felaktiga produktrecensioner eller genom att upprätta material som en produkt på så vis att det kan vara svårt att se att det är reklam. Till exempel i olika kanaler på sociala medier delas och förmedlas mycket information och åsikter från olika källor, och där kan också finnas mycket information som är vilseledande, felaktig eller till och med orsakar farosituationer. Konsumenterna är inte alltid medvetna om sina rättigheter.

Vision, mission och värden för Finlands marknadskontroll

VISION

Visionen för Finlands marknadskontroll definierar det yttersta målet för marknadskontrollmyndigheternas verksamhet, det vill säga vad man vill uppnå med marknadskontrollen i Finland i framtiden. Visionen för marknadskontrollen fokuserar på framtiden och representerar det som marknadskontrollmyndigheterna eftersträvar.

Produkter som uppfyller kraven och likställda konkurrensförhållanden

Vårt mål är en marknad där finländarna kan lita på att de produkter som säljs uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen och där företagen har likställda konkurrensförhållanden. Vår marknadskontroll värdesätts, och vi har sakkunskap och är tillförlitliga, vilket genererar mervärde i samhället.

MISSION

Missionen, det vill säga verksamhetsidéen, för marknadskontrollen i Finland definierar det yttersta syftet med de åtgärder som vidtas av Finlands marknadskontrollmyndigheter.

Vår marknadskontroll ska säkerställa att de produkter som finns på marknaden uppfyller kraven i lagstiftningen. Därför skyddar vi människorna och miljön mot negativa effekter av produkter som inte uppfyller kraven samt skapar likvärdiga konkurrensförhållanden för företag.

VÄRDEN

Tillförlitlighet

Vi följer principerna för en god förvaltning, och finländarna kan lita på vår verksamhet.

Oberoende

Vi arbetar på ett självständigt, opartiskt och likställt sätt.

Sakkunskap

Vi utfört vårt arbete med sakkunskap, samt upprätthåller och utvecklar vårt kunnande.

Samarbete

Vi samarbetar aktivt både inom landet och på EU-nivå.

Utveckling

Vi förnyar arbetsmetoderna som gäller marknadskontroll.

Produkter som är underställda tobakslagen är inte vanliga konsumtionsartiklar. Således passar inte visionen och missionen i strategin för marknadskontroll inte för marknadskontroll av produkter som är underställda tobakslagen.

FINLANDS STRATEGI FÖR MARKNADSKONTROLL 2022–2025

VISION

Produkter som uppfyller kraven och likställda konkurrensförhållanden

Vårt mål är en marknad där finländarna kan lita på att de produkter som säljs uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen och där företagen har likställda konkurrensförhållanden. Vår marknadskontroll värdesätts, och vi har sakkunskap och är tillförlitliga, vilket genererar mervärde i samhället.

MISSION

Vår marknadskontroll ska säkerställa att de produkter som finns på marknaden uppfyller kraven i lagstiftningen. Därför skyddar vi människorna och miljön mot negativa effekter av produkter som inte uppfyller kraven samt skapar likvärdiga konkurrensförhållanden för företag.

Strategiska val

För att genomföra den ovan beskrivna missionen och uppnå den eftersträvade visionen, fastställs här nedan fyra strategiska val med konkreta underställda mål för Finlands marknadskontroll. De strategiska valen och underställda målen som beskrivs här är allmänna riktlinjer för marknadskontrollen i Finland och vad som är målet för marknadskontrollen fram till år 2025. Marknadskontrollmyndigheterna beaktar i tillämpliga delar de strategiska valen och underställda målen.

STRATEGISKT VAL 1:

Vi utför övervakning av produkter på riskbaserad grund och i alla handelskanaler

Det är viktigt att utföra kontrollen på riskbaserad grund, för att tillsynsresurserna ska användas på möjligast effektiva sätt och ge genomslag. Tillsynsresurserna inriktas på riskbaserad grund på de produkter vars eventuella risk kan bedömas vara störst eller ha de största effekterna. Fastän produktmarknaden allt mer övergått till webben, inriktas tillsyn fortfarande till alla kanaler med handel, för att marknadskontrollen ska täcka produktmarknaden så bra som möjligt.

1.1 I vår kontroll använder vi en riskbaserad approach

Vi inriktar tillsyn på produktgrupper, där riskerna har störst eller mest vidsträckta konsekvenser eller där tillsynen har det största genomslaget. När vi utför tillsyn på riskbaserad grund beaktas bland annat riskfaktorer och bristande överensstämmelse i produkter, produkternas skadlighet för den miljö där den används eller för användaren, mängden produkter ute på marknaden, tidigare bristande överensstämmelse i produkter hos den ekonomiska aktör som

ansvarar för produkterna, de riskprofileringar som tullen utfört, anmälningar och klagomål relaterade till produkterna och information i övriga källor som kan hänvisa till något som är i strid med kraven. Vi kontrollerar effektivt produkter som kommer till unionsmarknaden.

Vi nyttjar och tar fram verktyg för riskbedömning och i dem nyttjar vi information och andra redogörelser (såsom data om olyckor) om de produkter som finns ute på marknaden och i försäljning, för att bedöma eventuella risker med produkterna.

1.2 Vår kontroll riktar sig till alla handelskanaler

Tillsynen inriktas utöver på produkter som säljs i fysiska butiker på produkter som säljs i webbutiker, på marknadsplatser på webben och på sociala medier. Tillsyn i vissa produktgrupper görs också för produkter som säljs mellan företag (B2B-handel). Marknaden för olika produktgrupper följs med tillsynsbesök, som görs vid behov i fysiska butiker samt vid övriga verksamhetsställen för handel och industri. Tillsyn görs vid behov i internationella webbutiker, som inriktar försäljning till Finland. Vid tillsyn av webbutiker utrikes nyttjas EU:s marknadskontrollmyndigheters mekanismer för gränsöverskridande hjälp och övriga samarbetskanaler på EU-nivå. Vi tar också fram tillsynsmetoder för produkter som säljs på sociala medier.

1.3 Vi inriktar tillsyn också på nya produkter samt strävar efter att förutse de risker som ny teknik och utrustning medför

Vi övervakar också marknaden vad gäller nya produkter som snabbt blir populära och strävar efter att i förväg skaffa kunskap om egenskaperna i dessa produkter. Vi samarbetar på nationell nivå och på EU-nivå för att bedöma riskerna i nya produkter och för en enhetlig riskbedömning. Med beaktande av EU:s standardiseringsstrategi⁹ deltar vi också i standardiseringsarbete som gäller nya produkter och strävar efter att vid behov förbereda produktreglering.

⁹EU:s standardiseringsstrategi (An EU Strategy on Standardisation – Setting global standards in support of a resilient, green and digital EU single market) <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/48598/attachments/2/translations/en/renditions/native>

STRATEGISKT VAL 2:

Vi samarbetar aktivt inom landet och på EU-nivå

Samarbete mellan myndigheter och att utveckla enhetliga arbetssätt är viktigt för att tillsynen ska utföras på ett så enhetligt sätt som möjligt och för att ekonomiska aktörer ska behandlas jämlikt både inom landet och på EU-nivå. Tillsynsmyndigheternas samarbete med olika intressegrupper, såsom organisationer inom landet och utrikes samt med forsknings- och testningsinrättningar är också väsentligt för att samla så omfattande bakgrundsinformation och olika perspektiv som möjligt.

”Samarbete mellan myndigheter och att utveckla enhetliga arbetssätt är viktigt för att tillsynen ska utföras på ett så enhetligt sätt som möjligt och för att ekonomiska aktörer ska behandlas jämlikt både inom landet och på EU-nivå.”

2.1 Vi samarbetar och delar goda tillsynsförfaranden mellan myndigheterna

Vi effektiviserar och utvecklar samarbetet mellan olika marknadskontrollmyndigheter och skapar enhetliga anvisningar och praxis till exempel vad gäller tillsyn av produkter som ligger i gränssnittet mellan olika lagstiftningar. Vi utvecklar och etablerar samarbetsförfaranden som gäller övervakning av de yttre gränserna. Vi genomför på en nationell nivå de riktlinjer och förfaranden som upprättats på EU-nivå. Vi har också gemensamma projekt inom landet mellan marknadskontrollmyndigheterna och övriga myndigheter. Dessutom deltar vi i nordiskt samarbete och samarbete på EU-nivå till exempel gällande gemensamma marknadskontrollprojekt och olika utvecklingsprojekt.

2.2 Vi samarbetar med olika intressegrupper

Vi samarbetar med intressegrupper, såsom till exempel olika paraplyorganisationer och föreningar och utbyter information om till exempel lagändringar, produktmarknadstrender samt övrigt som gäller produkternas överensstämmelse och säkerhet. Vi samarbetar med olika forskningsinrättningar för att öka bakgrundsinformationen. Dessutom vill vi med intressegruppssamarbete nå nya företag och aktörer och öka deras kunskap om kraven i produktlagstiftningen.

2.3 Vi påverkar utvecklingen av produktlagstiftningen

Vi påverkar regleringen på nationell och EU-nivå i ett så tidigt skede som möjligt och vi ger beredningsarbetet ett konkret tillsynsperspektiv. I samarbetsgruppen för marknadskontroll strävar vi efter att påverka den horisontella marknadskontrollregleringen genom koordinerat samarbete och genom att se saker ur flera produktsektors perspektiv. Vi uppdaterar de myndighetsbestämmelser som vi gett.

2.4 Vi deltar i standardiseringsarbetet

Vi är med och utvecklar standarder för produkternas egenskaper och testningsmetoder, eftersom standarderna kan påverka effektivt de tekniska kraven

för produkter på EU-marknaden. Det är särskilt viktigt att delta i standardiseringsarbetet gällande de standarder som är en så kallad förlängning till unionslagstiftningen (till exempel europeiska harmoniserade standarder). Genom att delta i uppgörandet av standarder undviks också invändningar mot harmoniserade standarder i efterhand och ändringar. Vi upprätthåller och främjar standardiseringskunskande bland myndigheter.

STRATEGISKT VAL 3:

Vi använder kommunikation som ett effektivt verktyg

Uppnåendet av de mål som uppställts i strategin kan effektivt främjas med olika kommunikationsmetoder. Effektiv kommunikation som riktas till ekonomiska aktörer samt konsumenter och övriga slutanvändare är en viktig del av marknadskontrollmyndigheternas arbete.

3.1 Vi publicerar aktuell information om farliga produkter och om produkter som överensstämmer inte med kraven

Vi publicerar aktuell information om farliga produkter som överensstämmer in med kraven och som vi upptäckt vid tillsynen, till exempel på vår webbplats eller på marknadskontrollmyndigheternas gemensamma publiceringsplattform¹⁰, och vi jobbar för att göra dessa webbsidor kända bland företag och slutanvändare. Vi informerar aktivt om våra tillsynsåtgärder och om resultaten av genomförda tillsynsprojekt. Vi använder också våra kanaler på sociala medier för att förmedla information som tagits fram.

samma publiceringsplattform¹⁰, och vi jobbar för att göra dessa webbsidor kända bland företag och slutanvändare. Vi informerar aktivt om våra tillsynsåtgärder och om resultaten av genomförda tillsynsprojekt. Vi använder också våra kanaler på sociala medier för att förmedla information som tagits fram.

3.2 Vi ökar säkerhetskunnandet bland allmänheten

Vi informerar konsumenter och övriga slutanvändare om produkter och risker förknippade med produkterna på ett effektivt och förståeligt sätt samt korrigerar felaktig information om produkterna. Dessutom kommunicerar vi med allmänheten för att öka konsumenternas kunskande om produkternas krav och en säker användning samt öka medvetenheten om marknadskontrollmyndigheternas uppgifter och deras roll. Vi har också gemensam information med flera myndigheter, till exempel gemensamma meddelanden och kampanjer för en mångsidig kommunikation med flera perspektiv och genomslagskraft.

3.3 Vi vägleder ekonomiska aktörer om produktlagstiftningen och uppmuntrar dem till ansvarsfullhet

Vi delar på webben information om lagstiftningen som gäller produkter samt ordnar vid behov infomöten och utbildning för ekonomiska aktörer. Vi gör vår webbplats tydligare och mera kundorienterad,

¹⁰Marknadskontrollmyndigheternas gemensamma publiceringsplattform (www.vaarallisettuotteet.fi) används av bara en del av myndigheterna i bilaga 3.

för att det ska bli lättare att hitta rätt information. Vi har direkt kontakt med ekonomiska aktörer och svarar på deras kontaktbegäran på ett effektivt sätt och enligt god förvaltningssed. Vi samarbetar med Kontaktpunkten för produkter när det gäller vägledning för ekonomiska aktörer. Dessutom tar vi fram nya metoder att förmedla information om produktlagstiftning.

STRATEGISKT VAL 4:

Vi utvecklar och förnyar våra tillsynsprocesser

Med fungerande processer för marknads kontroll och med informationssystem kan marknads kontrollmyndigheternas resurser allokeras effektivare till tillsyn och verksamheten för därmed bättre genomslag. Det är viktigt att ständigt förnya och utveckla processerna, för att å ett effektivt och smidigt sätt möta förändringar i omvärlden.

4.1 Vi utvecklar våra kontrollförfaranden

Vi utvärderar regelbundet våra tillsynsprocesser, för att vi vid behov ska kunna utveckla och förnya vår praxis. I utvecklingsarbetet av tillsynsprocesserna

och praxis beaktar vi allmänna anvisningar, krav i lagstiftningen samt förändringar i omvärlden. Vi utvecklar tillsynspraxis för produkter som hör till flera bestämmelsers tillämpningsområde på så vis att produktens överensstämmelse samtidigt kan granskas ur flera lagstiftningars perspektiv. I samarbetsgruppen för marknads kontroll utbyter vi information om tillsynsförfaranden och bästa praxis samt skapar gemensamma arbetssätt och anvisningar för att marknads kontrollen i Finland ska vara så enhetlig som möjligt.

4.2 Vi nyttjar och utvecklar verktyg för marknads kontroll

Vi nyttjar och utvecklar verktyg för marknads kontroll, såsom olika informationssystem, applikationer och register, för att få omfattande information för tillsynen och så att resurserna kan allokeras så effektivt som möjligt till själva tillsynsåtgärderna. Vi använder verktyg på webben (såsom sökrobotar) för att tillsynen av produkter som säljs i webbutiker ska kunna effektiveras. EU-kommissionen arbetar med att utveckla informationssystem och öka mängden information som samlas in på produktmarknaden för att främja produktsäkerhet. Vi deltar också vid behov i nya utvecklingsprojekt inom landet och på EU-nivå och förbättrar de gamla verktygens funktionalitet och användbarhet.

4.3 Vi använder effektivt EU:s informationssystem

Vi använder effektivt EU:s informationssystem för marknads kontroll, för att informationsutbytet mellan medlemsstaterna och kommissionen ska vara effektivt, snabbt, exakt och koordinerat. Vi nyttjar information i EU:s system för att inrikta och utveckla marknads kontrollen. Vi matar in de uppgifter som krävs i lagstiftningen i kommissionens informations- och kommunikationssystem (ICSMS¹¹), för att de ska vara tillgängliga för tillsynsmyndigheter i övriga medlemsstater. Vi främjar idrifttagningen av ett gränssnitt mellan nationella databaser som anknuter till marknads kontroll och ICSMS för att effektivisera informationsväxlingen (till exempel automatiserad informationsöverföring).

4.4 Vi upprätthåller och utvecklar vårt kunnande

Vi upprätthåller tillsynsmyndigheternas kunnande och knowhow med tillräcklig utbildning för tillsynsmyndigheterna. Vi främjar samarbetet mellan myndigheterna genom till exempel personbyte med en annan nationell tillsynsmyndighet eller en myndighet i en annan EU-medlemsstat.

¹¹Informations- och kommunikationssystem som etablerats med stöd av artikel 34 i marknads kontrollförordningen och där det i strukturerad form sparas data om frågor som gäller verkställandet av unionens lagstiftning om förenhetligande, i syfte att förbättra informationsutbytet mellan medlemsstaterna, också för informationsbegäran, och tillhandahålla en omfattning översikt av marknadstillsynsåtgärderna och resultat och trender inom marknads kontrollen. Systemet kan användas av kommissionen, marknads kontrollmyndigheterna, kontaktpunkterna, och de myndigheter som ansvarar för tillsynen av produkter som förs ut på unionsmarknaden.

Fokusområden för marknadskontrollen i Finland

I detta kapitel presenteras fokusområden för marknadskontrollen i Finland (de områden som identifieras som prioriterade i artikel 13(2)(b) i marknadskontrollförordningen) samt planerade tillsynsåtgärder som vidtas för att minska stridigheter mot kraven i dessa områden (artikel 13(2)(c) i marknadskontrollförordningen). Fokusområden är så horisontella branscher som möjligt som har koppling till flera produktsektorer.

FOKUSOMRÅDE 1:

Näthandel

Produkter säljs och köps allt oftare i webbutiker, på marknadsplatser på webben och på plattformar på sociala medier. I marknadskontrollen som gäller produkter som säljs på webben har vissa utmaningar upptäckts, såsom att få kontakt med ekonomiska aktörer samt om behörigheter saknas i en situation när en webbutik som finns utrikes (särskilt i tredje länder) säljer i Finland. Marknadskontrollen ska emellertid omfatta också produkter som säljs på webben.

Inom detta fokusområde strävar man efter att minska produkter som inte uppfyller kraven bland annat genom följande tillsynsåtgärder:

1. En underarbetsgrupp med fokus på webbhandel har inrättats under samarbetsgruppen för mark-

nadskontroll och vars syfte är att skapa gemensamma anvisningar och riktlinjer för webbhandel, byta tillsynserfarenheter samt göra olika tillsynspraxis enhetliga bland olika marknadskontrollmyndigheter.

2. Vi inriktar tillsyn på produkter som webbutiker har i sitt sortiment, till exempel genom att granska informationen om produkterna i webbutiker och vid behov skaffa produkterna för mera detaljerade kontroller.

3. Vi vägleder webbutiksaktörer samt säljare på plattformar på sociala medier när det gäller lagstiftningens krav.

4. Vid tillsyn av webbhandel nyttjar vi gränsöverskridande förfaranden för hjälp mellan EU:s marknadskontrollmyndigheter.

5. Vi informerar konsumenterna och övriga slutanvändare om risker när produkter köps utanför EU.

FOKUSOMRÅDE 2:

Produkter som är ute på marknaden och används av många och medför en allvarlig risk

Grundprincipen för riskbaserad tillsyn är att tillsynsresurser riktas till de produkter som bedöms medföra en stor eller betydande risk. Det är viktigt att inrikta

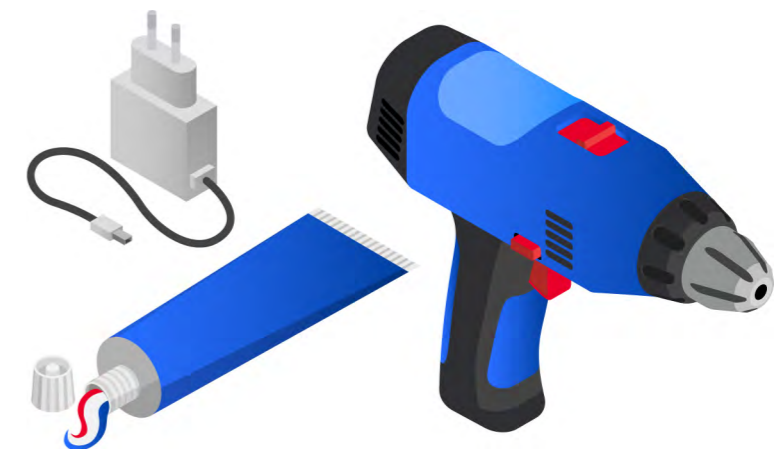
tillsyn särskilt på produkter som används av många och som kan medföra allvarliga risker.

Inom detta fokusområde strävar man efter att minska mängden produkter på marknaden som strider mot kraven bland annat med följande tillsynsåtgärder:

1. Tillsyn inriktas särskilt på produkter som medför en stor risk och på produkter som varit involverade i allvarliga olyckor.

2. Vi utvecklar verktygen för riskbedömning och analyserar information i olika källor för att inrikta tillsyn.

3. Vi genomför gemensamma tillsynsprojekt med tull- och marknadskontrollmyndigheterna.

FOKUSOMRÅDE 3:

Särskilt utsatta användargrupper

Syftet med marknads kontroll är att säkerställa att produkterna inte medför fara för särskilt utsatta personer, det vill säga personer vars funktionsförmåga är nedsatt (till exempel äldre) eller som inte har tillräcklig erfarenhet och kunskaper (till exempel barn) eller som annars är särskilt utsatta (till exempel gravida). Allt mera komplicerade produkter som eventuellt också har digitala egenskaper kan medföra utmaningar för dessa användargrupper. Dessutom kan produkterna innehålla till exempel hälsofarliga kemikalier. Också till exempel arbetstagare använder ibland produkter som strider mot kraven utan att arbetstagarna kan påverka det (till exempel exponering för kemikalier eller användning av personskydd). Dessutom finns det ännu inga europeiska standarder eller andra krav för en del nya produktgrupper.

Inom detta fokusområde strävar man efter att minska produkter som inte uppfyller kraven bland annat genom följande tillsynsåtgärder:

1. Vi inriktar tillsyn på produkter som är avsedda för särskilt utsatta användargrupper.
2. Vi deltar i standardiseringsarbetet som gäller produkter.
3. Vi samarbetar med olika intressegrupper såsom organisationer och forskningsinrättningar, till exempel när det gäller att informera.

4. Vi genomför gemensamma tillsynsprojekt med tull- och marknadskontrollmyndigheterna.

FOKUSOMRÅDE 4:

Miljöskydd

Miljön hotas av många faktorer, såsom klimatförändringen och överkonsumtion, och därför ska man fästa mera uppmärksamhet vid miljöskyddet, för att kommande generationer ska ha möjlighet att njuta av en ren och livskraftig miljö. Miljöskyddet ska beaktas under en produkts hela livscykel, från tillverkning till avfallshantering. Ur ett miljöperspektiv är det emellertid viktigt att främja cirkulär ekonomi och en hållbar materialanvändning. Utöver ekonomiska aktörer ska också konsumenterna och övriga slutanvändare informeras om de miljörisker som produkter medför. Ämnen som är särskilt farliga för miljön är bland annat ämnen som begränsas i REACH- och POP-förordningarna och ämnen som bibehålls och samlas i miljön (till exempel särskilt farliga ämnen, det vill säga SVHC-ämnen).

Inom detta fokusområde strävar man efter att minska produkter som inte uppfyller kraven bland annat genom följande tillsynsåtgärder:

1. Vi inriktar tillsyn på ämnen som är särskilt farliga för miljön eller på produkter som innehåller dessa ämnen.
2. I riskbedömningen som gäller produkter beaktar vi också nya råämnen som används i produkter till följd av cirkulär ekonomi.

3. I tillsynen granskar vi hur användande av avfall eller övriga återvunna material påverkar produkternas säkerhet och kravenlighet och vi strävar efter att vid behov påverka produktregleringen om missförhållanden uppstår.

4. Vi informerar ekonomiska aktörer om produkternas miljökonsekvenser.

5. Vi informerar konsumenterna och övriga slutanvändare om de miljörisker som är förknippade med produkterna.

FOKUSOMRÅDE 5:

Ny hot kräver snabba reaktioner

Utöver nya innovationer och en marknad i snabb förändring utgör betydande globala utmaningar, såsom klimatförändringen, pandemier och geopolitisk osäkerhet stora utmaningar också för marknadskontrollen av produkter. Det är viktigt att marknadskontrollmyndigheterna kan förutse och förbereda sig för eventuella nya hot för att kunna reagera snabbt och effektivt på dem.

Inom detta fokusområde strävar man efter att minska produkter som inte uppfyller kraven bland annat genom följande tillsynsåtgärder:

1. Vi upprättar allmänna gemensamma handlingsprinciper för marknadskontrollmyndigheter (beredningsplan) för att kontrollera nya hot som kräver snabba reaktioner.
2. Vid behov samarbetar vi med olika forskningsinrättningar för att identifiera hot och framtidsscenarion.
3. I arbetsgruppen för marknadskontroll utbyter vi information bland annat om erfarenheter som insamlats under COVID-19-pandemin i samband med marknadskontroll och delar god praxis.
4. Vi tar fram nya sätt att kommunicera och effektivare vägledning för ekonomiska aktörer.

FOKUSOMRÅDE 6:

Allt mera komplicerade produkter och ny teknik

Många produkter och enheter utvecklas ständigt för att möta behoven i ett samhälle som digitaliseras. Produkterna får nya funktioner och i tillverkningen kan användas nya innovativa material som kan medföra nya risker eller förändra tidigare risker. Ny teknik och nya material i produkterna medför utmaningar för marknadstillsynen, eftersom produkten i fortsättningen kan omfattas av tillämpningsområdet för flera produktbestämmelser och för produkten gäller inte nödvändigtvis tydliga krav eller produktstandarder.

Inom detta fokusområde strävar man efter att minska produkter som inte uppfyller kraven bland annat genom följande tillsynsåtgärder:

1. Vi utvecklar vårt kunnande om nya produkter och deras egenskaper.
2. Vi samarbetar tättare med olika kontrollmyndigheter gällande produkter som hör till flera sektorer genom att skapa tydliga verksamhetsprinciper för tillsynen.
3. Vi gör riskbedömningarna enhetliga och utvecklar dem samt arbetet med riskbedömningarna. Dessutom utbyter vi erfarenheter om god praxis som gäller riskbedömningar.

Utvärdering av strategin

Hur strategin för marknads kontroll omsätts i praktiken utvärderas varje år i arbetsgruppen för marknads kontroll. Samtidigt utvärderas strategins genomslag. Utifrån utvärderingen kan strategin för marknads kontroll vid behov uppdateras i arbetsgruppen för marknads kontroll i enlighet med de gemensamt överenskomna riktlinjerna.

På EU-nivå utvärderas de nationella marknads kontrollstrategierna i unionens nätverk som behandlar produkternas överensstämmelse (nedan EUPCN¹²). Den första utvärderingen av de nationella strategierna för marknads kontroll utförs senast 16.7.2024.

Dessutom har EUPCN fastställt 12 indikatorer, med vilka EU:s marknads kontroll ska utvärderas och som delvis kan nyttjas vid utvärdering av de nationella strategierna för marknads kontroll. Syftet med tillämpningen av indikatorerna är också att samla data som stöd för olika beslut, beredning av eventuella bestämmelser och utvärderingar samt få allmän information om läget när det gäller marknads kontroll i EU. Indikatorerna för marknads kontroll är indelade i fyra olika kategorier: resurser (budget samt personal), marknads kontrollåtgärder (antal undersökta produktgrupper och produktmodeller), EU-samarbete (ömsesidig gränsöverskridande hjälpbegäran och

marknads kontrollmyndigheternas kontakt med affärsaktörer) och resultat av marknads kontrollen (antal produkter som inte uppfyller kraven och produkter som medför risker). Den information som behövs för att bestämma indikatorerna insamlas varje år och man försöker få så täckande information som möjligt ur EU:s marknads kontroll informations- och kommunikationssystem (ICSMS).

¹²Ett nätverk som är etablerat med stöd av artikel 29 i marknads kontrollförordningen, och vars syfte är att fungera som ett forum för de verkställande myndigheterna i medlemsstaterna, och kommissionens strukturerade koordinering och samarbete, samt förenhetliga praxis för marknads kontroll i unionen och därmed effektivisera marknads kontrollen. Nätverket består av representanter för medlemsstaterna, inklusive en representant för varje kontaktpunkt, och av en nationell expert som kan väljas, ordförande för grupperna för administrativt samarbete och kommissionens representanter.

1. Marknadskontrollens struktur i Finland

1.1 Styrning av marknadskontrollen, nationella myndigheter för marknadskontroll och fördelningen av behörigheter i Finland

Arbets- och näringsministeriet ansvarar för koordinerandet av det nationella verkställandet av marknadskontrollförordningen samt för att koordinera samarbetet mellan olika ministerier när det gäller marknadskontroll. Respektive ministerium ansvarar för att organisera marknadskontrollen i sin egen sektor.

Marknadskontrollen i Finland anordnas produktsektorspecifikt och marknadskontrollen är uppdelad bland flera marknadskontrollmyndigheter. Finlands marknadskontrollmyndigheter verkar i totalt sju ministeriers förvaltningsområden, och marknadskontrollen utförs i huvudsak av ämbetsverk som styrs av ministerier. Ett undantag är den marknadskontroll som gäller teknisk utrustning som är avsedd för professionellt bruk, och som genomförs av social- och hälsovårdsministeriets arbets- och jämställdhetsavdelning och regionförvaltningsverkens fem arbetarskyddsdistrikt. I denna sektor fattar ministeriet beslut om begränsningar för att tillhandahålla produkter på marknaden och ta dem i bruk. Likaså är miljöministeriet en marknadskontrollmyndighet när det gäller bullerutsläpp av apparater som används utomhus. Observera även att Finlands Tull utöver sin roll som kontrollmyndighet för de yttre gränserna också är marknadskontrollmyndigheten i vissa produktsektorer (kemikalier, kosmetiska preparat,

biocider, produkter för konsumentbruk (bland annat leksaker och tillbehör för barnvård)). Dessutom ansvarar Ålands landskapsregering för marknadskontrollen i flera produktsektorer i landskapet Åland. Marknadskontrollmyndigheterna rapporterar vanligen sektorspecifikt om tillsynen och på nationell nivå om marknadskontrollåtgärderna.

Marknadskontroll utförs i Finland också i andra produktsektorer än inom de som hör till denna strategis tillämpningsområde. En av de väsentligaste sektorerna är tillsyn av livsmedel. Unionslagstiftningen som gäller livsmedel har traditionellt hållits åtskild från unionslagstiftningen som gäller så kallade non-food-produkter, och därför ingår inte livsmedel i denna marknadskontrollstrategi.

Finlands marknadskontrollmyndigheter, deras ansvarsområden samt de ansvarsministeriet som styr marknadskontrollmyndigheterna finns uppräknade i tabell 1. Utöver de myndigheter som förtecknas i tabellen 1, ansvarar Ålands landskapsregering med vissa undantag och förbehåll till exempel för marknadskontrollen i landskapet Åland när det gäller kosmetiska preparat, leksaker, personskydd för konsumenter samt maskiner, byggprodukter, aerosoler, transporterbara tryckanordningar, hissar, bullerutsläpp av maskiner som används utomhus, apparater och skyddssystem som används i explosiva utrymmen, pyrotekniska produkter, sprängämnen för civilt bruk, gasapparater, elektriska apparater, kemikalier, ekologisk design av produkter och energimärkning-

ar, däckmärkningar, nöjesbåtar, fordon, gödselpreparat, konsumtionsvaror, biocider, förpackningar och förpackningsavfall samt tobaksprodukter.

I tabell 2 (Bilaga 2) presenteras de produktbestäm- melser som ingår i denna strategi och hör till tillämpningsområdet för marknadsföringsförordningen (EU) 2019/1020 (produktsektorer) och de kontroll- myndigheter som ansvarar för dessa.

Tabell 1. Marknadskontrollmyndigheter inom produktsektorer som är underställda Finlands marknadskontrollstrategi, de produktgrupper som dessa övervakar samt ministerier som styr myndigheterna ifråga.

Marknadskontrollmyndighet	Produktgrupper som övervakas	Styrande ministerium
Transport- och kommunikationsverket Traficom	Båtutrustning, nöjesbåtar, märkningar på däck, fordon och olika tekniska enheter, obemannade luftfarkostar, avgasutsläpp från mobila arbetsmaskiner samt radioapparater.	Trafik- och kommunikationsministeriet, miljöministeriet
Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea	Medicinteknisk utrustning, medicinsk utrustning för in vitro-diagnostik	Social- och hälsovårdsministeriet
Livsmedelsverket	Gödselpreparat	Jord- och skogsbruksministeriet
Arbetskyddsmyndigheter • Social- och hälsovårdsministeriet • Regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetskydd	Personskydd för arbete, maskiner och linbanemaskineri (social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsverken) Kemikalier för arbete och bullerutsläpp av apparater som är avsedda för arbete utomhus (regionförvaltningsverken)	Social- och hälsovårdsministeriet
Finlands miljöcentral (SYKE)	Fluorerade växthusgasutsläpp och ämnen som försämrar ozonlagret samt apparater som innehåller dessa, trafikbränslen, EU:s miljömärke	Miljöministeriet
Strålsäkerhetscentralen (STUK)	Produkter som har egenskaper som anknyter till strålning: elektromagnetiska fält, infraröd strålning, synligt ljus, ultraviolett strålning, laser, ultraljud eller radioaktivitet.	Social- och hälsovårdsministeriet
Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)	Akkumulatorer och batterier, aerosoler, ädelmetallprodukter, biocider, kemikalier, byggprodukter, förbrukningsartiklar, kosmetiska preparat, tvättmedel, ekologisk plånering och energimärkningar, el- och elektronikutrustning, hissar, sprängämnen för civilt bruk, gasapparater, maskiner för konsumentbruk, bullerutsläpp från maskiner som används utomhus av konsumenter, mättningsapparater, oljebehållare, förpackade produkter, förpackningar och förpackningsavfall, personskydd för konsumentbruk, tryckapparater, tryckbehållare, produkter som efterliknar livsmedel, pyrotekniska produkter, apparater som är avsedda att användas i explosiva utrymmen, räddningsväsendets apparater och verktyg, plastprodukter för engångsbruk, märkningar på kläder och skor, leksaker, transportbehållare och transportförpackningar för farliga ämnen och för avdunstande ämnen	Arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, inrikesministeriet, trafik- och kommunikationsministeriet
Tullen	Kemikalier, kosmetiska preparat, biocider, produkter för konsumenter (bland annat leksaker och produkter för barnvård)	Finansministeriet
Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)	Tobaksprodukter och motsvarande produkter	Social- och hälsovårdsministeriet
Miljöministeriet	Bullerutsläpp av apparater som används utomhus	Miljöministeriet

1.2 Marknadskontrollregleringen i Finland

Den reglering som gäller produkter i Finland är i huvudsak splittrad, eftersom den reglering som gäller produkter fördelas mellan flera olika ministeriers förvaltningsområden.¹³ Ett undantag till den spridda regleringen är lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016, nedan marknadskontrollagen) där det föreskrivs om marknadskontrollen för produktsektorer inom dess tillämpningsområde. Marknadskontrollagen är en allmän lag som är horisontell och gäller vissa sektorer, och i den föreskrivs det bland annat om behöriga myndigheter och om tillsynsåtgärder som marknadskontrollmyndigheterna kan vidta. Med marknadskontrollagen verkställs marknadskontrollförordningen ifråga om de sektorer som hör till dess tillämpningsområde. Observera att alla produktsektorer inte hör till marknadskontrollagens tillämpningsområde, och därför regleras marknadskontrollen för dessa sektorer i sektorbestämmelser (till exempel medicinsk utrustning och byggprodukter).

På konsumentprodukter tillämpas dessutom konsumentssäkerhetslagen (920/2011) som verkställer direktivet om allmän produktsäkerhet 2001/95/EG¹⁴. Konsumentssäkerhetslagen har karaktären av en recessiv allmän lag, en så kallad säkerhetsnätsbestämmelse, som ska tillämpas på ett kompletterande sätt i situationer när speciallagstiftningen inte ger en tillräcklig säkerhetsnivå.

Om marknadskontrollen i landskapet Åland bestäms i Ålands självstyrelselag (1144/1991) i enlighet med den fördelning av behörigheterna som föreskrivs mellan landskapet Åland och riket (fastlands-Finland). Produktbestämmelserna hör delvis till rikets behörighet och delvis till landskapet Ålands behörighet. Landskapet ansvarar för verkställighet av EU-bestämmelserna till den del ärendet hör till dess behörighet.

1.3 Marknadskontrollprocessen i Finland

Marknadskontrollmyndigheterna i Finland utför tillsyn med de åtgärder som bäst passar en produkt eller ett tillsynsfall. Syftet med marknadskontrollen är att de produkter som förs ut på marknaden uppfyller kraven i lagstiftningen och att negativa effekter av produkter som redan finns ute på marknaden som inte uppfyller kraven och produkter som är farliga kan minimeras genom olika korrigerande åtgärder. Marknadskontrollen ska vara grundlig och ha genomslagskraft för att man ska kunna säkerställa att den lagstiftning som gäller produkter tillämpas på rätt sätt. Genom att informera aktivt och ge vägledning till ekonomiska aktörer vill marknadskontrollmyndigheterna i förväg påverka så att endast produkter som uppfyller de krav som finns i lagstiftningen förs ut på marknaden.

Enligt artikel 11 i marknadskontrollförordningen ska marknadskontrollmyndigheterna bedriva sin verksamhet för att säkerställa följande:

a) Effektiv marknadskontroll inom deras territorium av produkter som görs tillgängliga på och utanför internet avseende produkter som omfattas av harmoniserad unionslagstiftning.

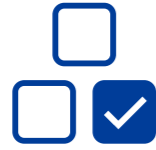
b) Att ekonomiska aktörer vidtar lämpliga och proportionella korrigerande åtgärder för överensstämmelsen med den lagstiftningen och denna förordning.

c) Att lämpliga och proportionella åtgärder vidtas om den ekonomiska aktören underlåter att vidta korrigerande åtgärder.

”Genom att informera aktivt och ge vägledning till ekonomiska aktörer vill marknadskontrollmyndigheterna i förväg påverka så att endast produkter som uppfyller de krav som finns i lagstiftningen förs ut på marknaden.”

¹³De nationella produktbestämmelserna sammanställs i en tabell på webbplatsen för den finska kontaktpunkt för produkter: <https://tukes.fi/sv/kontaktpunkt-for-produkter/nationella-produktbestammelser>

¹⁴Europaparlamentets och Europarådets direktiv 2001/95/EG, given 3 december 2001, om allmän produktsäkerhet (EY L 11, 15.1.2002, s 4–17).

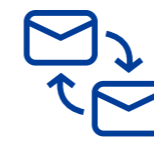
Välja produkt på marknaden

- Riskbaserad tillsyn
- Proaktiv tillsyn
- Reaktiv tillsyn
- Tillsynsprojekt

Kontrollera och testa en produkt

- Kontroll av märkningar
- Kontroll av handlingar
- Laborietest
- Övrig testning
- Riskbedömning

Utredning och åtgärder

- Kontakt med ekonomisk aktör och övriga parter för att utreda fallet
- Korrigerande åtgärder (obligatoriska och frivilliga)

Eftertillsyn och information

- Säkerställande av att en ekonomisk aktör utfört korrigerande åtgärder
- Information (inom landet och inom unionen)

Marknadskontrollmyndigheterna ska använda sin behörighet och sköta sina uppgifter oberoende, opartiskt och utan förutfattade meningar. Faserna i marknadskontrollprocessen beskrivs förenklat och samlat i bilden ovan.

Välja produkt på marknaden

Marknadskontrollmyndigheterna har skyldighet att utföra kontroller av produkternas egenskaper i tillräcklig omfattning genom dokumentkontroll och vid behov fysiska kontroller och laborietestkontroller med ett tillräckligt sampel. Marknadskontrollmyndigheterna ska efterfölja så kallad **riskbaserad metod**

vid beslut om nämnda kontroller som utförs inom marknadskontrollen, de typer av produkter som kontrolleras och kontrollernas omfattning.

I detta sammanhang avses med riskbaserad metod att marknadskontrollmyndighetens förfarandesätt, där valen att inrikta kontrollen på vissa produkter eller produkttyper samt beslut om antalet och omfattningen av de kontroller som görs inom tillsynen baseras på information och redogörelser om de produkter som släppts ut på marknaden och som säljs, för att de risker som produkterna eventuellt orsakar kan bedömas. Beroende på produktsektorn beaktas bland annat eventuella riskfaktorer och bristande överensstämmelser som är förknippade med produkterna, skadlighet för omgivningen där den an-

vänds eller för användaren, produkternas användargrupper, produkternas förekomst på marknaden (antal och spridning), den ekonomiska aktörens tidigare motstridigheter mot kraven, tullens riskprofilering, konsumentklagomål och övrig information som kan hänvisa till stridigheter mot kraven. Med andra ord ska tillsynsresurser inriktas på riskbaserad metod till de produkter vars eventuella risk kan bedömas som störst eller ha mest konsekvenser. I enlighet med EU-produktlagstiftningen har begreppet risk när det gäller produkter utökats utöver de traditionella allmänna hälso- och säkerhetsriskerna med de risker som gäller arbetshälsa och arbetarsäkerhet, konsumentskydd, miljö, allmän säkerhet och andra faktorer som gäller skydd av allmänintressen.¹⁵

¹⁵Med en produkt som medför risker avses en produkt som kan ha negativa effekter på det som unionens harmoniserande lagstiftning skyddas angående människans allmänna hälsa och säkerhet, arbetshälsa och arbetarsäkerhet, konsumentskydd och miljö, allmän säkerhet och övriga allmänintressen på ett sätt som överskrider ett skäligt och godtagbart sätt i relation till det planerade användningsändamålet eller i produktens sedvanliga eller skäligen förutsägbara användningsmiljö, inklusive produktens ålder och från fall till fall de krav som gäller produktens ibruktagande, montering och underhåll (artikel 3 (19) i marknadskontrollförordningen).

Marknadskontrollen indelas i proaktiv och reaktiv kontroll. Proaktiv marknadskontroll innebär att marknadskontrollmyndigheten i förväg planerar marknadskontrollåtgärder, och proaktiv marknadskontroll genomförs i enlighet med marknadskontrollmyndighetens tillsynsplan. Proaktiv marknadskontroll görs med tillsynsbesök i olika butiker, i webbutiker, i industrins verksamhetsställen eller andra motsvarande ställen där produkter säljs eller har tagits i bruk. Olika projekt för marknadskontroll, som gäller specifika produktsektorer eller vissa typer av ekonomiska aktörer, kan vara nationella, nordiska eller gemensamma projekt på EU-nivå, och har visat sig vara effektiva för en proaktiv tillsyn med genomslagskraft.

Reaktiv marknadskontroll startas vanligtvis efter en impuls som kommer utifrån. En sådan kan vara till exempel farosituationer och olyckor som gäller olika produkter, anmälningar som görs via andra marknadskontrollmyndigheters informationssystem eller anmälningar av andra myndigheter, konsumenter eller ekonomiska aktörer. Om marknadskontrollmyndigheten får information om att en produkt misstänkas strida mot kraven eller medföra risker, ska myndigheten utreda saken och vid behov vidta relevanta fortsatta åtgärder.

Kontrollera och testa en produkt

För att utreda huruvida en produkt uppfyller kraven ska marknadskontrollmyndigheterna göra olika kontroller och test, som beroende på fallet kan vara till exempel kontroller av märkningar och dokument¹⁶, fysiska kontroller och laboriekontroller och övriga undersökningar som görs på en produkt. Om marknadskontrollmyndigheten beslutar i sin tillsyn att testa produkten, görs vanligen en så kallad deltestning för produkten, med fokus på vissa i förväg bestämda faktorer, och den täcker således inte alla krav som gäller produkten. Marknadskontrolltestningen kan göras enligt en tillämplig europeisk harmoniserad testningsstandard eller andra lämpliga standarder eller metoder.

Utifrån de fel och brister som hittats i en produkt som granskats vid marknadskontroll bedömer myndigheterna huruvida produkten uppfyller de ställda kraven och beslutar om eventuella korrigerande åtgärder. Med riskbedömning kan man bedöma hur allvarliga konsekvenser produktens stridighet mot krav kan orsaka och bestämma de korrigerande åtgärder som är lämpligast och övriga åtgärder. Riskbedömning är en helhetsprocess som omfattar identifiering av risker, riskanalys och bedömning av riskens betydelse. Vid bedömning av riskens betydelse beaktas för vilka användargruppen produkten är avsedd, hur allvarliga negativa effekter som orsakas och deras sannolikhet. Syftet med bedömningen av riskens betydelse är att det ska vara en hjälp

för beslutet om hur man ska reagera på den risk som produkten medför. Olika produktsektorspecifika riskmatriser är en hjälp för att bedöma hur stor risken är och vid fastställande av fortsatta åtgärder.

Observera att marknadskontrollmyndighetens riskbedömning avviker från tillverkarens riskbedömning. Tillverkare ska innan produkter förs ut på marknaden göra en omfattande riskbedömning som en del av bedömningen av huruvida produkterna uppfyller kraven, medan marknadskontrollmyndigheterna gör en riskbedömning i anslutning till stridigheter mot krav som upptäcks vid en marknadstillsynskontroll.

Utredning och åtgärder

Om marknadskontrollmyndigheterna upptäcker vid en bedömning att produkten inte uppfyller de ställda kraven, ska den utan dröjsmål kräva att den ekonomiska aktören ifråga vidtar relevanta och rätt dimensionerade korrigerande åtgärder för att åtgärda den bristande överensstämmelsen mot kraven i produkten eller avlägsna den risk som produkten eventuellt orsakar. Om en ekonomisk aktör inte genomför de korrigerande åtgärder som krävs, ska marknadskontrollmyndigheten med administrativa åtgärder säkerställa att tillräckliga åtgärder för att eliminera de risker som produkten medför vidtas.

---

¹⁶Såvida det inte finns skäl att tro att produkten utgör en risk finns det fall där bristande överensstämmelse med ett antal administrativa eller formella krav definieras som formell bristande efterlevnad av unionens harmoniseringslagstiftning. Typiska fall av formell bristande överensstämmelse kan vara situationer där överensstämmelsemärkningar enligt unionens harmoniseringslagstiftning är felaktigt anbringade, att EU-försäkran om överensstämmelse inte kan tillhandahållas omedelbart eller inte medföljer produkten när detta är obligatoriskt, att krav i sektorsspecifik harmoniseringslagstiftning på att annan information ska medfölja produkten inte uppfylls helt.

Med administrativa beslut kan marknadskontrollmyndigheten till exempel förbjuda försäljning av en produkt eller ett produktparti som inte uppfyller kraven, förpliktiga en ekonomisk aktör att dra bort en produkt från marknaden om produkten inte uppfyller kraven eller att genomföra återställningsförfarande, det vill säga samla in produkter av konsumenter och övriga slutanvändare. Marknadskontrollmyndigheterna kan också ålägga en ekonomisk aktör att vidta övriga korrigerande åtgärder som behövs för att produkten ska uppfylla kraven.

Vid behov kan marknadskontrollmyndigheterna effektivisera åläggandet eller förbudet genom ett vite. I regel kan marknadskontrollmyndigheterna kräva att den ekonomiska aktören ska betala köpepriset för produkten samt testningskostnaderna, om produkten inte uppfyller kraven och om bristerna är betydande.

Eftertillsyn och information

Marknadskontrollmyndigheten ska säkerställa att en ekonomisk aktör har vidtagit korrigerande åtgärder (frivilliga eller obligatoriska). Dessutom ska marknadskontrollmyndigheten i regel varna konsumenter och övriga slutanvändare om en produkt som är farlig och/eller i strid med kraven. Vid behov kan den ekonomiska aktören i fråga också förpliktigas att informera om risker som är förknippade med produkten och ge direktiv till konsumenter och övriga slutanvändare. Utöver de nationella mark-

nadskontrollsystemen inmats den information om marknadstillsynsfall som krävs i lagstiftningen i EU:s informationssystem för marknadskontroll samt de anmälningar som krävs i lagstiftningen görs (till exempel meddelande i enlighet med skyddsklausulen).

1.4 Övervakning av de yttre gränserna och praxis i Finland

I Finland är Tullen den myndighet för yttre gränser som avses i artikel 25(1) i marknadskontrollförordningen och ansvarar för övervakningen vid de yttre gränserna när det gäller produkter på EU-marknaden. I övervakningen av de yttre gränserna efterföljs det förfarande som föreskrivs i kapitel VII i marknadskontrollförordningen. Övervakningen av de yttre gränserna görs beroende på produktsektor antingen som fortlöpande övervakning eller som specifika övervakningsprojekt. Fungerande förfaranden och kommunikation mellan Tullen och marknadstillsynsmyndigheterna säkerställer att processen för övervakning av de yttre gränserna fungerar smidigt utan dröjsmål. Tullen och marknadstillsynsmyndigheterna håller årliga samarbetsmöten, där tillsynsförfaranden och tillsynsprojekt planeras.

Tullen stoppar produkten (produktpartiet) i tullningsprocessen om de gallringsvillkor som ställts i tullens riskprofil uppfylls eller i andra motiverade fall, där man misstänker att produkten inte uppfyller kraven. Tullen gör de kontroller som krävs för de stoppade produkterna utifrån riskanalysen i enlighet med ar-

tikel 46 och 47 i förordningen (EU) Nr 952/2013¹⁷ och vid behov i enlighet med det förfarande som görs på riskbaserad grund. Vid behov stoppar Tullen produkten från att lämnas ut på marknaden och meddelar detta till den behöriga marknadstillsynsmyndigheten som av en motiverad orsak kan begära att Tullen inte längre ska tillåta produkten. Därefter har marknadskontrollmyndigheten fyra dagar tid att besluta om huruvida avbrottet fortsättningsvis ska gälla eller om produkten släpps fri. Om marknadstillsynsmyndigheterna konstaterar att produkten medför allvarlig risk eller om produkten inte uppfyller unionsrätten som tillämpas på den, ska myndigheterna vidta åtgärder för att förbjuda produkten på marknaden och kräva att Tullen inte tillåter fri rörlighet för produkten. De registreringar som behövs ska också göras i ICSMS-systemet.

¹⁷Europaparlamentets och Europarådets förordning (EU) Nr 952/2013, given den 9 oktober 2013, om unionens tullkoder (EUVL L 269, 10.10.2013, s 1–101)

Tullen fungerar i Finland också i rollen som marknadstillsynsmyndighet till exempel gällande kemikalier, kosmetiska preparat, biocider och produkter för konsumenter (bland annat leksaker och produkter för barnvård).

Fram till den 31 mars varje år ska Tullen leverera till kommissionen detaljerade statistikdata om kontroller som utförts för produkter som hör till tillämpningsområdet för unionsrätten under det föregående kalenderåret. Statistikdata ska täcka antalet åtgärder som gäller kontroller för produktsäkerheten och kravenligheten i dessa produkter.

1.5 Förekomsten av produkter som inte uppfyller kraven¹⁸

Marknadskontroll utförs på riskbaserad grund endast på en utvald del av de produkter som säljs, och det finns vanligen ingen aktuell information om mängden produkter som säljs i en sektor. Därför är det mycket svårt att bedöma andelen produkter som inte uppfyller kraven på marknaden. Observera dessutom att produkten har viss livscykel, det vill säga en tidsperiod, under vilken produkten finns på marknaden. Det finns olika faser i en produkts livscykel, och under dessa kan tillgången på produkten och inriktande av försäljningen variera.

Olika bedömningsverktyg för att bedöma förekomsten av produkter som inte uppfyller kraven på EU-marknaden, håller på att tas fram. Bedömningsmodellerna kräver ofta att flera informationskällor förenas, att olika antaganden görs och att information om marknadstillsyn registreras så noga som möjligt i databaser som är gemensamma för EU:s marknadskontrollmyndigheter.

Allmänt taget kan man säga att till exempel utifrån resultat från sameuropeiska tillsynsprojekt¹⁹, att det är relativt lätt att på den europeiska marknaden hitta produkter i flera produktsektorer som inte uppfyller kraven.

Här nedan beskrivs exempel på hur tillsynen inriktas och upptäckta förekomster av produkter som inte uppfyller kraven i vissa produktsektorer.

När det gäller elapparater inriktas tillsyn särskilt på laddare, anordningar som ansluts till nätström och på belysningsprodukter, i vilka det ständigt påträffas brister i testerna. När det gäller laddare, särskilt USB-laddare, och anordningar som ansluts till nätström, är den vanligaste bristen otillräcklig isoleringsnivå mellan nätspänningen och lågspänningen. I belysningsprodukter förekommer utöver nämnda isoleringsproblem också brister i vattentätheten.

Kemikalietillsyn har utförts på riskbaserad grund för produktgrupper, och urvalet har påverkats av den årliga kemikalietillsynsplanen, Europeiska kemikalieverkets tillsynsforums (ECHA Forum) tillsynsprojekt som omfattar hela EU, det nordiska tillsynsprojektet samt anmälningar som gäller produkterna. Tillsynsuppgifter som gäller kemikaliesektorn är omfattande tvärsektorielt både gällande handel med råämnen och kemikalieprodukter (ämnen, blandningar) och gällande merparten av all handel med varor (ämnen i produkter/varor). I tillsynsprojekt som omfattar hela EU har flest motstridigheter mot kraven upptäckts särskilt i produkter som säljs i webbutiker, i produkter som är importerade från länder utanför EU, i kemikalieklassificeringar och märkningar och i förpliktelser som gäller informationsgången i distributionskedjan (särskilt SVHC-ämnen och säkerhetsdeklarationer). I Finland har man under de senaste åren upptäckt brister till exempel i klassificeringar och märkningar av olika kemikalier, i säkerhetsdeklarationer, tatueringsfärger, billighetssmycken och glasögonbågar.

När det gäller fordon och system i fordon har marknadskontroll inriktats på riskbaserad grund till utvalda harmoniserade produktgrupper. Dessutom har tillsyn inriktats på produkter som godkänts nationellt i Finland och produkter som är betydande internationellt (till exempel dubbdäck). Uppfyllda krav har upptäckts i olika produktgrupper och en enskild produktgrupp kan inte anses vara överrepresenterad.

¹⁸I detta kapitel presenteras de uppgifter som krävs i artikel 13(2)(a) i marknadskontrollförordningen.

¹⁹På PROSAFE:s (The Product Safety Forum of Europe, www.prosafe.org), CASP:n (Coordinated Activities on the Safety of Products, <https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/casp>) och Europeiska kemikalieverkets tillsynsforums (<https://echa.europa.eu/fi/about-us/who-we-are/enforcement-forum/forum-enforcement-projects>) webbsidor finns slutrapporter för flera sameuropeiska marknadstillsynsprojekt.

Tillsyn av radioapparater har särskilt inriktats på apparater som misstänks orsaka risk för radiostörningar. Sådana är till exempel apparater som redan orsakat en radiostörning och orsaken misstänks vara att apparaten inte uppfyller kraven. Tillsyn har också inriktats bland annat på apparater som fungerar i frekvenser som inte kräver koncession. Uppfyllda krav har upptäckts i olika apparatgrupper. Upptäckta motstridigheter mot kraven är huvudsakligen brister i dokument som gäller apparater. Dessutom har tekniska brister upptäckts i en del apparater.

Tillsyn som gäller maskiner som används i arbete har inriktats inom i förväg planerade projekt och till exempel utifrån EU-projekt och begäran samt inlämnade klagomål, misstankar eller annan begäran om handräddning som myndigheter lämnat. Marknadstillsynskontroller har också gjorts som ett sampel när det gäller observationer vid arbetarskyddstillsyn och maskiner som varit involverade i olyckor. När det gäller tillsyn av maskiner har man under de senaste åren upptäckt motstridigheter mot kraven gällande till exempel billyftanordningar, utbytbara apparater (de som kopplas till grävmaskiner, hjullastare och skyliftar), personlyftskorgar i lastningslyftkranar, CNC-maskiner, i maskinkombinationer, sopmaskiner och i maskiner som byggts för arbetsplatsens eget bruk. Dessutom har tillsynsåtgärder inriktats på till exempel avfallspressar, och i kontroller som gällde dessa upptäcktes många brister som äventyrade säkerheten för de arbetstagare och andra som rörde sig i närheten av avfallspressarna, samt i bords-, kapnings- och geringssågar, i vars bruksanvisningar och märkningar många brister upptäcktes.

När det gäller maskiner för konsumenter har tillsyn inriktats under de senaste åren på särskilt domkraf-

ter och billyftar, det vill säga apparater där man arbetar under eller bredvid belastningen och är beroende av apparaten, och säkerheten således kan äventyras allvarligt om det finns brister i apparaten säkerhet. Bland testade apparater var andelen apparater med motstridigheter till kraven väldigt stor, och dessutom har en stor del av de konstaterade bristerna bedömts orsaka en allvarlig risk för konsumentens säkerhet.

Vid marknadskontroll av EY-gödsel har under de senaste åren främst satsats på oorganiska gödselämnen som är avsedda för livsmedelsproduktion. När det gäller gödselämnen har man inriktat tillsyn särskilt på förpackningsmärkningar och på huvudnäringshalterna samt kadmiumhalten i fosforgödsel. Med inriktad tillsyn har man velat säkerställa säkerheten i gödsel som används i livsmedelsproduktion och att de inte orsakar förorening av odlingsmark eller miljön. Motstridigheter mot kraven har upptäckts särskilt i näringshalter som anges i förpackningsmärkningarna, och dessa har avvikit mera än lagstiftningen tillåter. Till följd av avvikelserna har de ekonomiska aktörerna fått en uppmaning om att följa näringshalterna och åtgärda förpackningsmärkningarna. EY-gödselämnen har inte haft sådana motstridigheter mot kraven, till följd av vilka de hade förbjudits på marknaden med administrativa beslut.

När det gäller leksaker har tillsynen särskilt inriktats på produkter med hög risk, såsom leksaker för små barn och barn. Leksaker som inte uppfyller kraven har upptäckts särskilt i marknadsstånd, på mässor, lopptorg och i nöjesparker samt på sociala medier. Dessutom har man upptäckt att leksaker och produkter för barn som säljs i webbutiker utanför EU ofta inte uppfyller de krav som ställs i EU-produktlagstiftningen. Leksaker som strider mot kraven har

ofta små delar som lossnar och batterier som är alltför lätta att ta ut. Dessutom har man vid tillsynen av kemikalier i leksaker upptäckt att ftalater som används som mjukgörande ämne fortfarande finns i olika leksaker. Observera också att det ständigt förs ut på marknaden nya produkter för barn och ambitionen är att allokera resurser för tillsyn och riskbedömning som gäller dessa.

När det gäller produkter med strålning finns det mest produkter som strider mot kraven inom produkter som har optisk strålning, och dessa är laser, produkter som sänder UV-strålning samt ljusimpulsapparater. På marknaden finns det bland annat för starka laserpekare. Dessutom har man upptäckt brister i märkningar, bruksanvisningar och andra handlingar som gäller apparater som genererar UV-strålning och i ljusimpulsapparater. När det gäller produkter som genererar elektromagnetiska fält är uppfyllda krav exceptionella, dock visar allmänheten stort intresse för dessa produkter vilket kräver aktuell information av kommunikationsrelaterade orsaker.

Utifrån kontroller som Tullen gör i enlighet med 25 artikel 3 punkten i marknadskontrollförordningen har man upptäckt att andelen produkter som strider mot kraven är cirka 15 procent av de produkter som kontrollerats och kommer utanför EU år 2021. Produkter som strider mot kraven har upptäckts bland annat i kosmetiska produkter. År 2021 var cirka 12 procent av de produkter som Tullen övervakade sådana som inte uppfyllde kraven. Tullen har i samarbete med marknadskontrollmyndigheterna årligen haft perioder av effektiverad övervakning, och de har valts ut enligt rådande trender och man har vid behov informerat om resultaten.

2. Samarbete gällande marknads kontroll i Finland

2.1 Kontaktpunkt för marknads kontroll, samarbetsgruppen för marknads kontroll och annat myndighetssamarbete

Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) fungerar som kontaktpunkt för marknads kontroll på det sätt som avses i 10 artikel 3 punkten i marknads kontrollförordningen. I Tukes har kontaktpunkten placerats i produktenhetens Fipont-grupp. När det gäller att sköta kontaktpunktens uppgifter är Fipoint oberoende i relation till alla marknads kontrollmyndigheter och Tullen. I enlighet med artikel 10 i marknads kontrollförordningen ansvarar kontaktpunkten för att framföra marknads kontrollmyndigheternas och Tullens gemensamma ståndpunkt samt för att inmata den nationella strategin för marknads kontroll i ICSMS-systemet. Utöver de uppgifter som föreskrivs i marknads kontrollförordningen har kontaktpunkten uppgifter i enlighet med 4 a § i marknads kontrollagen. Enligt marknads kontrollagen koordinerar Finlands kontaktpunkt det myndighets-samarbete som gäller marknadstillsyn och hjälper marknadstillsynsmyndigheterna i det nationella och internationella samarbetet. Dessutom ska kontaktpunkterna i samarbete med samarbetsgruppen för marknads kontroll upprätta den nationella strategin för marknads kontroll. Kontaktpunkten representerar

rar tillsammans med arbets- och näringsministeriet Finland också i kommittén som behandlar marknads kontroll och kravenlighet för produkter.

Med stöd av 4 b § i marknads kontrollagen verkar det i anslutning till kontaktpunkten för marknads kontroll en samarbetsgrupp för marknads kontroll, med representanter för de marknads kontrollmyndigheter som anges i marknads kontrollförordningen, Tullen och vid behov också andra myndigheter²⁰. Som ordförande för samarbetsgruppen fungerar en representant för kontaktpunkten. Samarbetsgruppens uppgift är att stöda marknads kontrollens kontaktpunkt i koordinerandet av det myndighetssamarbete som gäller marknads kontroll och i beredningen av marknads kontrollmyndigheternas och Tullens gemensamma ståndpunkt. Samarbetsgruppen deltar i beredningen av den nationella strategin för marknads kontroll.

Ett mål med samarbetsgruppen är att effektivera koordinerandet av olika marknads kontrolluppgifter på nationell nivå samt stöda samarbetet mellan myndigheter, dela bästa praxis för tillsyn och diskutera ämnen som anknyter till marknads kontroll. Dessutom ska samarbetsgruppen stöda kontaktpunkten i beredningen av handlingar som gäller marknads-

kontroll. De ärenden som behandlas i EUPCN bereds vid den nationella kontaktpunkten i samarbete med alla marknads kontrollmyndigheter och Tullen. I samarbetsgruppen för nationell marknads kontroll kan man också till exempel ta fram gemensamma principer för riskbedömning och behandla andra än de frågor som anknyter till marknads kontrollförordningen, såsom till exempel ärenden som gäller ömsesidigt erkännande av produkter.

Marknads kontrollmyndigheterna samarbetar sinsemellan också via många andra nätverk. Till exempel när det gäller kemikalier koordinerar Tukes redan ett samarbetsnätverk för kemikaliekontrollsmyndigheter, i syfte att främja samarbetet mellan myndigheter när det gäller tillsyn, dela information om aktuella frågor inom kontroll samt om planering och resultat av kontroll. Dessutom är nätverket en informationskanal för tillsynsmyndigheter gällande ärenden på tillsynsforumet för Europeiska kemikalieverket ECHA, som ett samarbetsforum för Eu-rapportering och vid behov en koordinationsgrupp för deltagande i gemensamma tillsynsprojekt.

²⁰Medlemmar i samarbetsgruppen för marknads kontroll är 16.7.2022 Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea, Konkurrens- och konsumentverket (KKV), Transport- och kommunikationsverket Traficom, NTM-centralen i Birkaland, Polisstyrelsen, Livsmedelsverket, social- och hälsovårdsministeriet samt Regionförvaltningsverket för Västra och Inre Finland, Finlands miljöcentral (SYKE), Strålsäkerhetscentralen (STUK), Tullen, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes), Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira), miljöministeriet och Ålands landskapsregering.

2.2 Samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna och Tullen i Finland

Tullen och marknadskontrollmyndigheterna samarbetar aktivt när det gäller marknadskontroll. Systematiskt samarbete och informationsväxling mellan marknadstillsynsmyndigheterna och tullmyndigheterna är viktigt för en effektiv och systematisk övervakning av de yttre gränserna, vilket föreskrivs i kapitel VII i marknadskontrollförordningen. Under samarbetsgruppen för marknadskontroll grundas en grupp för tullärenden, i syfte att koordinera och effektivisera samarbetet mellan Tullen och alla marknadskontrollmyndigheter. Genom övervakningen av de yttre gränserna som Tullen och marknadskontrollmyndigheterna genomför i samarbete är målet att hindra att produkter som inte uppfyller kraven kommer in på den inre marknaden i EU, det vill säga innan de släpps fria.

Med stöd av den nationella lagstiftningen har Tullen inom vissa sektorer (kemikalier, kosmetiska preparat, biocider och produkter för konsumenter (bland annat leksaker och produkter för barnvård) utsetts till en behörig marknadskontrollmyndighet. Samarbete med övriga marknadskontrollmyndigheter i sektorerna i fråga är mycket viktigt. Tullen har ett eget testlaboratorium som undersöker om de förbrukningsartiklar som förs in i landet uppfyller kraven och är säkra att använda. Dessutom samarbetar Tullen när det gäller testning också med olika marknadskontrollmyndigheter.

Tullen samarbetar också i andra sektorer med behöriga marknadskontrollmyndigheter. Tullen utför till exempel provtagning för kvalitetskontroll för trafikbränslen och analyserar med i tätt samarbete med Finlands miljöcentral. För att främja informationsutbyte och en enhetlig riskbedömning ordnar Tullen och övriga behöriga marknadskontrollmyndigheter regelbundet möten, utbildning och besök.

2.3 Samarbete med intressegrupper

I Finland har man när det gäller marknadskontroll informationsutbyte och samarbete med olika intressegrupper, såsom näringsidkare eller intresseorganisationer som representerar konsumenter. Marknadskontrollmyndigheter och intressegrupper har bland annat tillsammans informerat konsumenter. Ett exempel är informationskampanjen På eget ansvar som gäller produkter som köps i webbutiker utanför EU (www.omallavastuulla.fi).

I Finland finns det delegationer som har grundats med stöd av lagstiftningen och de verkar i anslutning till olika ministerier. I anslutning till arbets- och näringsministeriet verkar till exempel delegationen för bedömning av kravenlighet, i syfte att utveckla samarbete som gäller produkt- och omgivningstillsyn samt främja ett ackrediteringssystem för olika förvaltningssektorer, tillförlitliga och internationellt accepterade bedömningstjänster för kravenlighet. Delegationen har representanter för bland annat myndigheter, näringslivet, konsumentorganisatio-

ner och testningsinrättningar. Dessutom fungerar i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet också kemikaliedelegationen (och dess sektioner) som behandlar särskilt frågor som gäller beredningen, verkställandet och tillsynen av EU:s kemikalielagstiftning, och koordinerar Finlands EU-ståndpunkt i anslutning till detta. I kemikaliedelegationen finns representanter för alla myndigheter som är centrala för kemikalietillsynen samt representanter för handel, industri, arbetstagare, forskningsinstitut samt vissa medborgarorganisationer.

3. Samarbete på EU-nivå gällande marknads kontroll

3.1 EU-samarbetsgrupper

Med stöd av artikel 29 i marknadskontrollförordningen har unionens nätverk EUPCN grundats för att behandla produkternas kravenlighet. Nätverkets syfte är att fungera som ett forum för strukturerad koordinering och samarbete mellan myndigheterna i de verkställande medlemsstaterna och kommissionen och göra praxis för marknads kontroll enhetligare i EU och på så vis effektivisera marknads kontrollen. I nätverket representeras medlemsstaterna av kontaktpunkterna (Fipoint som representant för Finland) samt vid behov av nationella experter. Dessutom deltar i nätverket kommissionens representanter och ordförande för grupper för administrativt samarbete mellan olika produktsektorer.

Finlands Safety Gate-kontaktpunkt deltar i ett nätverk som organiseras och styrs av kommissionen, och består av Safety Gate-kontaktpunkter som utsetts i alla medlemsstater och i länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). De nationella ICSMS-kontaktpunkterna har också ett eget samarbetsnätverk på EU-nivå. Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) fungerar som kontaktpunkt för Safety Gate och ICSMS i Finland.

Finland deltar aktivt också i nätverket av behöriga myndigheter i medlemsstater. Nätverket (Consumer

Safety Network²¹, CSN) administreras av kommissionen. Syftet med CSN-nätverket är att i samarbete med nätverket av Safety Gate-kontaktpunkter underlätta samarbetet med verkställandet av marknads kontroll, riskbedömning, produkttestning, utbyte av expertis och vetenskaplig information, genomförande av gemensamma tillsynsprojekt och spårning av farliga ämnen.

3.2 Grupper för administrativt samarbete²²

Marknadstillsynsmyndigheterna ska aktivt delta i de produktsektorspecifika administrativa samarbetsgrupperna som avses i artikel 30(2) i marknads kontrollförordningen. Grupper för administrativt samarbete är så kallade ADCO (*Administrative Cooperation Groups*) och forum. Syftet med grupperna är att främja en enhetlig tillämpning av EU-produktlagstiftningen i Europa. Kontaktpunkterna för marknads kontroll kan också vid behov delta i gruppernas verksamhet.

De administrativa samarbetsgrupperna har varit ett betydande och fungerande forum för samarbete mellan marknads kontrollmyndigheterna i medlemsstaterna. Till exempel samarbete för kemikalietillsyn på EU-nivå baseras i nuläget huvudsakligen på samarbete i Europeiska kemikalieverkets till-

synsforum (ECHA Forum). Gruppernas verksamhet möjliggör en bred diskussion, snabba reaktioner på aktuella frågor samt hörande av olika perspektiv. Inom grupperna har man gjort till exempel gemensamma marknads kontrollprojekt, där man tagit fram enhetliga riktlinjer och arbetssätt för tillsynen samt förenhetligat kriterierna för riskbedömning. I grupperna har man också främjat en enhetlig tillämpning av standarder och strävar efter att påverka utvecklingen och uppdateringen av dem. Dessutom får medlemmarna via grupperna aktuell information om frågor som gäller produktsektorn.

Finlands marknads kontrollmyndigheter har aktivt deltagit i de administrativa samarbetsgruppernas verksamhet. Representanter för marknads kontrollmyndigheterna i Finland har också fungerat som ordförande eller vice ordförande för en del grupper. Finlands representanter har också i gruppernas diskussion tagit upp frågor och ärenden som är aktuella i Finlands marknads kontroll. Dessutom har man i grupperna tagit upp till exempel frågor om tillämpning av lagstiftningen och standarderna och således strävar efter att främja växelverkan mellan medlemsstaterna. Samarbetet i grupperna upplevs huvudsakligen fungera, men det finns visserligen stora skillnader i olika gruppernas verksamhet och aktivitetsgrad. Fastän kommissionen regelbundet ordnar horisontella möten mellan olika grupper ord-

²¹Ett nätverk som grundats med stöd av artikel 10 i direktivet 2001/95/EG som gäller den allmänna produktsäkerheten. Kommissionen främjar gällande produktsäkerhet verksamheten i ett europeiskt nätverk vid medlemsstaternas myndigheter.

²²I det här kapitlet presenteras de uppgifter som krävs i artikel 13(2)(d) i marknads kontrollförordningen (hänvisning till artikel 11(8)).

förande, kunde det vara bra att i fortsättningen öka samarbetet och informationsutbytet också direkt mellan grupperna och gruppmedlemmarna. Det här skulle medföra fördelar särskilt för tillsynsmyndigheter som jobbar med liknande produkter och utmaningar. Dessutom kunde det vara bra att snabba upp behandlingsprocessen för tillämpningsfrågor och göra främjandet av identifierade utvecklingsbehov i EU-regleringen smidigare.

3.3 Gränsöverskridande ömsesidig hjälp²³

För att säkerställa en fungerande marknadskontroll i EU behövs effektivt samarbete och informationsutbyte mellan marknadstillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna samt mellan marknadstillsynsmyndigheterna, kommissionen och de berörda ämbetsverken i EU. I artikel 23 och 24 i marknadskontrollförordningen presenteras ett förfarande som ska tillämpas på begäran om ömsesidig hjälp mellan marknadstillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna. Detta förfarande tillämpas i situationer där marknadskontrollmyndigheten inte kan avsluta sin undersökning därför att den inte fått ta del av information i en annan medlemsstat trots att den på alla relevanta sätt försökt få informationen eller om åtgärder som hör till behörigheten i en annan medlemsstat krävs för att en produkt ska bli kravenlig.

Nämnda gränsöverskridande ömsesidiga hjälpbegäran har tills vidare inte förekommit så ofta, men antalet väntas öka under de närmaste åren.

3.4 Annat samarbete på EU-nivå

Finlands marknadskontrollmyndigheter deltar aktivt i olika samprojekt som finansieras av EU. Sådana projekt är till exempel CASP-projekt²⁴ som finansieras av kommissionen och EU-finansierade samarbetsprojekt som koordineras av PROSAFE²⁵. Projekt som fokuserar på produkttestning har åtgärder som inriktas på i förväg utvalda produktsektorer, till vilka marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater som deltar har utfört egen marknadstillsyn och valt ut produkter för olika slags laborietestning och övriga kontroller. I projekten har man också strävat efter att ta fram nya tillsynsmetoder och riskbedömningar samt främjat delande av bästa praxis för tillsyn mellan marknadskontrollmyndigheter.

Finlands marknadskontrollmyndigheter har en öppen och ständigt pågående diskussion med myndigheter i olika medlemsstater. Dessutom deltar Finland aktivt i det nordiska samarbetet och i tillsynsprojekt i olika produktsektorer. För att främja det nordiska samarbetet har man grundat olika samarbetsforum och samarbetsgrupper, och dem deltar beroende

på sektor marknadskontrollmyndigheter i Finland, Sverige, Norge, Danmark och Island.

Marknadskontrollmyndigheterna och kontaktpunkten för marknadskontroll deltar aktivt i samarbetsgrupper, seminarier och workshop på EU-nivå.

²³I det här kapitlet presenteras de uppgifter som krävs i artikel 13(s)(d) i marknadskontrollförordningen (hänvisning till kapitel VI).

²⁴Europakommissionen finansierar CASP-projekt (Coordinated Activities on the Safety of Products) vilka möjliggör gemensam testningsverksamhet för marknadstillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna och utbyte av bästa praxis för marknadstillsyn.

²⁵PROSAFE är en icke-vinstdrivande organisation som de europeiska marknadstillsynsmyndigheterna grundade år 1991. Organisationens huvudsyfte är att effektivisera marknadskontrollen i Europa genom att ordna gemensamma tillsynsprojekt samt utveckla och främja bästa tillsynspraxis och ta fram verktyg som stöder marknadstillsynsmyndigheternas arbete och gemensamma åtgärder. Projekten finansieras av Europeiska unionen.

4. Informationsväxling som gäller marknads kontroll

Med stöd av marknadskontrollförordningen ska marknadsstillsynsmyndigheterna inmata i kommissionens informations- och kommunikationssystem (ICSMS) produkter som förs ut på marknaden i området, för vilka det har gjorts en grundlig kontroll av kravenligheten och vid behov om produkter som förs ut på EU-marknaden för vilka förfarandet med att föra ut produkten på marknaden har avbrutits.²⁶ Via ICSMS förmedlas information om marknadsstillsynsåtgärder på nationell nivå till kommissionen och till marknadskontroll- och tullmyndigheter i övriga medlemsstater. ICSMS har använts i Finland sedan år 2012 används av de marknadskontrollmyndigheter som anges i tabell 1 (undantaget Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea, som för medicinsk utrustning har Market Surveillance-systemet) och Tullen. Market Surveillance-systemet kommer senare att ersättas med EUDAMED-systemet²⁷. ICSMS-systemet används också för att göra anmälningar i enlighet med skydds klausulförfarande för harmoniseringslagstiftningens produktbestämmelser.

Marknadsstillsynsmyndigheterna har med stöd av direktivet 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet och marknadskontrollförordningen skyldighet att lämna en anmälan i systemet Safety Gate om en pro-

dukt som medför allvarliga risker. Via systemet förmedlas information om farliga produkter till kommissionen och till marknadskontrollmyndigheter i övriga medlemsstater. I Safety Gate-systemets publika portal informeras också konsumenterna och övriga slutanvändare. Systemet Safety Gate används i Finland av de marknadsstillsynsmyndigheter som anges i tabell 1 (undantaget Läkemedelssäkerhets- och utvecklingscentret Fimea, som använder systemet Vigilance när det gäller medicinsk utrustning, samt Tullen). Vigilance-systemet kommer senare att ersättas med EUDAMED-systemet.

I Finland fungerar Säkerhets- och kemikalieverket (Fipoint) som nationell kontaktpunkt för både ICSMS-systemet och Safety Gate-systemet. I Finland kan man genom att placera dessa kontaktpunkter i anslutning till kontaktpunkten för marknads kontroll bidra till en effektivare informationsgång från kommissionen till kontaktpunkten och därifrån till de nationella myndigheterna gällande all information som gäller marknads kontroll.

I enlighet med marknadskontrollförordningen ska marknadskontrollmyndigheterna utgöra sina åtgärder öppet och publicera all information som anses av betydelse för att skydda EU:s slutanvändares intresse.

Marknadskontrollmyndigheterna ska också iakttä sekretessen och principerna för skydd av yrkes- och affärshemligheter samt skydda personuppgifter i enlighet med unionsrätten och den nationella rätten. Det är viktigt att konsumenterna och andra slutanvändare av produkter, företag och massmedier informeras i tillräcklig omfattning och snabbt om marknadsstillsynsåtgärder.

Om olika korrigerande åtgärder informeras på marknadskontrollmyndigheternas gemensamma publiceringsplattform, på myndigheternas egna webbplatser samt genom pressmeddelanden. Publiceringsplattformen innehåller information om produkter som i tillsynen visat sig vara farliga eller annars i avsevärd grad strida mot de krav som ställs i lagstiftningen och vars försäljning begränsas med administrativa beslut. Dessutom samlas i registret information om frivilliga korrigerande åtgärder som ekonomiska aktörer vidtagit.

²⁶Enligt recitalen 58 i marknadskontrollförordningen ska ICSMS vanligen användas för informationsutbyte, som anses vara till nytta för övriga marknadskontrollmyndigheter. Här kunde ingå kontroller som gjorts vid marknadsstillsynskontroll oavsett resultaten. Gällande mängden indata till ICSMS borde man hitta en balans mellan för mycket möda (när det är mera jobb att mata in data än med tillsynen) och tillräcklig omfattning, för att stöda effektiv myndighetsverksamhet och ökad genomslagskraft. Därför ska de uppgifter som inmatas i ICSMS ska också omfatta enklare kontroller än laboratorietest. Där ska emellertid inte införas snabba visuella test. En allmän riktlinje är att kontroller som har dokumenterats separat, ska införas i ICSMS.

²⁷Databas för europeisk medicinsk utrustning: <https://ec.europa.eu/tools/eudamed>

BILAGA 2 – PRODUKTSEKTORER

I tabellerna 2 och 3 ingår de produktsektorer som denna strategi omfattar (bestämmelser).

Tabell 2. Produktbestämmelser som ingår i denna strategi och hör till tillämpningsområdet för marknadskontrollförordningen (EU) 2019/1020 (produktsektorer).

#	Produktsektor	Direktiv och förordningar	Marknadskontrollmyndighet i Finland
1	Medicinsk utrustning och medicinsk utrustning som är avsedd för in vitro-diagnostik	Förordning (EU) 2017/745, Förordning (EU) 2017/746	Fimea
2	Kosmetika	Förordning (EG) 1223/2009	Tukes, Tullen
3	Leksaker	Direktiv 2009/48/EG	Tukes, Tullen
4	Personlig skyddsutrustning	Förordning (EU) 2016/425	Arbetskyddsmyndigheterna (social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsverken), Tukes
5	Byggprodukter	Förordning (EU) 305/2011	Tukes
6	Aerosolprodukter	Direktiv 75/324/EEG	Tukes
7	Enkla tryckbehållare och tryckapparater	Direktiv 2014/29/EU och 2014/68/EU	Tukes
8	Transporterbara tryckanordningar	Direktiv 2010/35/EU	Tukes
9	Maskiner	Direktiv 2006/42/EG	Arbetskyddsmyndigheterna (social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsverken), Tukes
10	Hissar	Direktiv 2014/33/EU	Tukes
11	Linebaneanordningar	Förordning (EU) 2016/424	Arbetskyddsmyndigheter (social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsverken)
12	Bullerutsläpp från apparater som används utomhus	Direktiv 2000/14/EG	Miljöministeriet, arbetskyddsmyndigheter (regionförvaltningsverken), Tukes
13	Apparater och skyddssystem som är avsedda att användas i explosiva utrymmen	Direktiv 2014/34/EU	Tukes
14	Pyrotekniska produkter	Direktiv 2013/29/EU	Tukes
15	Explosiva ämnen för civilt bruk	Direktiv 2014/28/EU	Tukes
16	Gasanordningar	Förordning (EU) 2016/426	Tukes

17	Mättningsapparater, icke-automatiska vågar, färdigförpackningar, mätkärl och måttenheter	Direktiv 2014/32/EU och 2014/31/EU, Direktiven 2007/45/EG, 75/107/EEG, 76/211/EEG och 80/181/EEG, Direktiv 2009/34/EG	Tukes
18	Elapparater (EMC)	Direktiv 2014/30/EU	Tukes
19	Radioapparater (RED)	Direktiv 2014/53/EU	Traficom, Tukes (säkerhet), STUK (strålning)
20	Elapparater (LVD)	Direktiv 2014/35/EU	Tukes, STUK (strålning)
21	El- och elektronikapparater (RoHS och WEEE) samt ackumulatörer och batterier	Direktiv 2011/65/EU och 2006/66/EG, Direktiv 2012/19/EU	Tukes
22	Kemikalier och produkter som innehåller kemikalier	Förordning (EG) 1907/2006, Förordning (EG) 648/2004, Direktiv 2004/42/EG, Förordning (EU) 2019/1021, Förordning (EU) 517/2014, Förordning (EG) 1005/2009, Förordning (EG) 1272/2008, Förordning (EU) 2017/852	Tukes, Tullen, Finlands miljöcentral (1005/2009 och 517/2014), arbetarskyddsmyndigheterna (regionförvaltningsverken)
23	Ekologisk planering, energimärkningar och EU-miljömärke	Direktiv 2009/125/EG, Förordning (EG) 66/2010, Förordning (EU) 2017/1369, Direktiv 92/42/EEG	Tukes, SYKE ((EG) 66/2010)
24	Märkningar på däck	Förordning (EU) 2020/740	Traficom
25	Nöjesbåtar	Direktiv 2013/53/EU	Traficom
26	Fartygsutrustning	Direktiv 2014/90/EU	Traficom
27	Motorfordon och traktorer	Direktiv 70/157/EEG, Direktiv 98/70/EG, Direktiv 2000/53/EG, bDirektiv 2005/64/EG, Direktiv 2006/40/EG, Förordning (EG) 715/2007, Direktiv 2007/46/EG, Förordning (EG) 78/2009, Förordning (EG) 79/2009, Förordning (EG) 595/2009, Förordning (EG) 661/2009, Förordning (EU) 167/2013, Förordning (EU) 168/2013, Förordning (EU) 540/2014, Förordning (EU) 2018/858	Traficom, Tukes (2000/53/EG), SYKE (98/70/EG)
28	Mobila arbetsmaskiner och arbetsapparater	Förordning (EU) 2016/1628	Traficom

29	Göldselpreparat	Förordning (EG) 2003/2003, Förordning (EU) 2019/1009	Livsmedelsverket
30	Biocider	Förordning (EU) 528/2012	Tukes, Tullen
31	Märkningar på kläder och sko	Förordning (EU) 1007/2011, Direktiv 94/11/EG	Tukes
32	Kristallglas	Direktiv 69/493/EEG	-
33	Obemannade luftfarkostar	Förordning (EU) 2018/1139, Förordning (EU) 2019/945, Förordning (EU) 2019/947	Traficom
34	Förpackningar och förpackningsavfall	Direktiv 94/62/EG	Tukes
35	Tobak	Direktiv 2014/40/EU	Valvira

Ålands landskapsregering ansvarar med vissa undantag och förbehåll för marknadskontrollen av sektorerna 2-6, 8-10, 12-16, 18,20-25, 27, 29-30 och 34-35 på Åland. I övriga sektorer är rikets tillsynsmyndighet behörig på Åland.

Tabell 3. Produktbestämmelser utanför tillämpningsområdet för marknadskontrollförordningen (EU) 2019/1020 som ingår i den nationella strategin för marknadskontroll (produktsektorer).

Produktsektor	Bestämmelser (både harmoniserade och icke-harmoniserade sektorer)	Behörig marknadskontrollmyndighet i Finland
Allmänna konsumtionsvaror	Direktivet 2001/95/EG	Tukes, Tullen, STUK (strålning)
Plastprodukter för engångsbruk (SUP)	Avfallslagen (646/2011), Statsrådets förordning om vissa plastprodukter (771/2021), Direktiv (EU) 2019/904	Tukes
Farliga ämnen i föremål (SVHC/SCIP)	Direktivet (EU) 2018(851 om ändring av direktivet 2008/98/EG som gäller avfall. Kemikalielagen 599/2013, Lagen om ändring av kemikalielagen 716/2021	Tukes, Tullen
Växtskyddsmedel	Förordning (EG) 1107/2009	Tukes
Ädelmetalprodukter	Lagen om ädelmetallprodukter 1029/2000, Statsrådets förordning om ädelmetallprodukter 1148/2000	Tukes
Icke-harmoniserade byggprodukter	Lagen om produktgodkännanden för vissa byggprodukter (954/2012)	Tukes

BILAGA 3 – KONTAKTINFORMATION TILL MARKNADSKONTROLLMYNDIGHETERNA

Transport- och kommunikationsverket Traficom:

www.traficom.fi

kirjaamo(at)traficom.fi

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea:

www.fimea.fi

kirjaamo(at)fimea.fi

Livsmedelsverket:

www.ruokavirasto.fi

kirjaamo(at)ruokavirasto.fi

Social- och hälsovårdsministeriet:

www.stm.fi/tyosuojeluvalvonta/markkinaevalvonta

kirjaamo.stm(at)gov.fi

Regionförvaltningsverkens ansvarsområden gällande arbetarskydd:

www.tyosuojelu.fi

tyosuojelu.pohjois(at)avi.fi, tyosuojelu.lansi(at)avi.fi, tyosuojelu.ita(at).fi,
tyosuojelu.lounais(at)avi.fi, tyosuojelu.etela(at)avi.fi

Finlands miljöcentral (SYKE):

www.syke.fi

kirjaamo(at)syke.fi, markkinaevalvonta_ecolabel(at)syke.fi,
markkinaevalvonta_lpa(at)syke.fi

Strålsäkerhetscentralen (STUK):

www.stuk.fi

stuk(at)stuk.fi

Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes):

www.tukes.fi

kirjaamo(at)tukes.fi

Tullen:

www.tulli.fi

kirjaamo(at)tulli.fi

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira):

www.valvira.fi

kirjaamo(at)valvira.fi

Ålands landskapsregering:

www.regeringen.ax

registrator(at)regeringen.ax

Miljöministeriet:

www.ym.fi

kirjaamo.ym(at)gov.fi

Kontaktpunkten för
marknadskontroll i Finland

 [fipoint\(at\)tukes.fi](mailto:fipoint@tukes.fi)